

Copyright & Creative Commons:

The copyright of articles published in the *Journal of Criminal Law and Criminology Studies* remains with the author(s). This journal is published as an open access publication, and all articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0). This license permits use, redistribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial in nature. For more information, please refer to the journal's *Open Access Policy* page.

An Analysis of Labeling Theory in "The Scarlet Letter"

Hamidreza Daneshnari^{*1}, Abolfazl Sherafati², Mahdi Nikousiar³

Abstract

In interactionist criminology, labeling refers to the process whereby individuals or groups receive labels or identities from others that may influence their behavior, self-concept, and social interactions. Accordingly, in the process of labeling offenders, derogatory attributes are ascribed by formal social control authorities and informal social groups, thereby affecting their self-image. Given the significance of labeling theory in criminological studies, this research seeks to analyze Nathaniel Hawthorne's novel "The Scarlet Letter" through Foucauldian discourse analysis with a focus on labeling theory. The primary objective of this study is to examine how social and cultural discourses influence human identity and relationships through the labeling process. Findings reveal that labeling serves as one of the key instruments of dominant discourses, playing a fundamental role in shaping individuals' identities and destinies. The characters in "The Scarlet Letter" each encounter social labels in unique ways and consequently exhibit diverse responses, reflecting the complexity and variety of human behaviors in reaction to hegemonic discourses. Simultaneously, power/knowledge discourses, through social and cultural institutions, reproduce norms and labels while imposing them upon society. Ultimately, social labels, through the knowledge/power duality and identity-formation processes, on one hand lead to social isolation, alienation, and humiliation of offenders, while on the other hand, through their impact on the superego, contribute

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study

فردوسی مشهد

فصلنامه حقوق کیفری و مجازات

Publisher:
Shahr-e- Danesh
Research and Study
Institute of Law

Article Type:
Original Research

DOI:
10.22034/jclc.2025.485921.2060

Received:
28 October 2024

Accepted:
05 January 2025

Published:
6 September 2025

1. *Corresponding Author: Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran; Email: daneshnari@um.ac.ir
2. Master's Student in Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. abolfazl.sherafati@mail.ac.ir
3. Master's Student in Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. mahdi.nikousiar@um.ac.ir

to the formation of criminal identity in offenders.

Keywords: Labeling Theory, The Scarlet Letter, Self-Concept, Superego, Knowledge/Power.

Funding: The author(s) received no financial support (funding. Grants and sponsorship) for the research, authorship, and/ or publication of this article.

Hamidreza Daneshnari: Conceptualization, Methodology, Formal analysis, Investigation, Data Curation, Writing - Review & Editing, Project administration.
Abolfazl Sherafati: Conceptualization, Investigation, Resources, Writing-Original Draft.

Mahdi Nikousiar: Conceptualization, Investigation, Resources, Writing - Original Draft.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Daneshnari, Hamidreza, Abolfazl Sherafati, & Mahdi Nikousiar. "An Analysis of Labeling Theory in "The Scarlet Letter"" *Journal of Criminal Law and Criminology* 13, no. 25 (September 6, 2025), 355-394.

Extended Abstract

Literary works provide a compelling platform for examining social inequalities, injustices, and broader societal challenges. Within this framework, literature and criminology intersect, offering a shared space for critical analysis. Literary criminology treats literature as both a cultural and social instrument, exploring representations of crime, criminal justice, and criminological issues in literary texts. Among the applicable theoretical perspectives, labeling theory - developed by sociologists such as Howard Becker and Edwin Lemert - offers a particularly insightful lens for interpretation. Becker's formulation of labeling theory contends that societal labels profoundly influence individual behavior and identity. This theory holds significant relevance in criminology, as the act of labeling someone a "criminal" may reinforce deviant behavior. Becker argues that social groups construct deviance by establishing rules, and those who violate these rules are labeled as deviants, effectively excluding them from normative society. Lemert expands this perspective by distinguishing between primary and secondary deviance, asserting that societal reactions - rather than the initial deviant act - drive sustained criminality.

Crucially, labeling theory highlights the unequal enforcement of laws and social norms. Power structures dictate what constitutes deviance, yet their application is often arbitrary and discriminatory. Marginalized groups are disproportionately subjected to stigmatizing labels, while dominant groups evade similar scrutiny despite comparable behaviors. Negative labels create a dissonance between an individual's actual social identity and their potential identity, reinforcing cycles of marginalization.

Psychological research further supports the notion that labels, whether positive or negative, shape self-perception, often leading individuals to conform to ascribed roles. From a legal and ethical standpoint, labeling theory raises critical concerns regarding human dignity and justice. Legal scholarship emphasizes that punitive measures should target actions rather than identity, ensuring that individual integrity remains intact. The arbitrary imposition of labels undermines fairness in justice systems, functioning as a mechanism of social control rather than rehabilitation. This study examines Nathaniel Hawthorne's *The Scarlet Letter* (1850) through the lens of labeling theory and Foucauldian discourse analysis. Set in a 17th-century Puritan society, the novel centers on Hester Prynne, who is condemned to wear a scarlet "A" as a public mark of her adultery. The research explores the societal consequences of labeling, its role as an instrument of social control, and the ways in which discourse reinforces power structures.

Foucauldian discourse analysis serves as the methodological foundation, interrogating how language and institutional practices construct power relations. The findings reveal that religious-moral and gender discourses in *The Scarlet Letter* perpetuate deviant labeling, while religious and judicial authorities consolidate power through normative enforcement. Hester's forced adoption of the scarlet letter exemplifies identity subjugation, demonstrating how labeled individuals internalize societal condemnation. Informal stigmatization by the community further entrenches exclusion, rendering the deviant a perpetual outsider. The study underscores labeling as a discursive tool of power, shaping identity and social relations. *The Scarlet Letter* remains a potent critique of structural stigmatization, mirroring contemporary disparities wherein marginalized groups face disproportionate criminalization while elite transgressions remain unchecked. The research highlights the necessity of legal and criminological reforms to mitigate the prejudicial effects of labeling.

تحلیل نظریه برچسب‌زنی در رمان «داغ ننگ»

حمیدرضا دانش ناری^{۱*}، ابوالفضل شرافتی^۲، مهدی نیکوسیر^۳

چکیده

در جرم‌شناسی تعامل‌گرا، برچسب‌زنی به فرآیندی اشاره دارد که در آن افراد یا گروه‌ها به وسیله دیگران برچسب‌ها یا هویت‌هایی را دریافت می‌کنند که می‌تواند بر رفتار، خودپنداره و تعاملات اجتماعی آن‌ها تأثیر بگذارد. بر این اساس، در فرآیند برچسب‌زنی به بزهکاران صفات تحقیرآمیزی توسط مقامات رسمی کنترل اجتماعی و گروه‌های اجتماعی غیررسمی نسبت داده می‌شود که موجب اثرگذاری بر خودانگاره آن‌ها می‌شود. با توجه به اهمیت نظریه برچسب‌زنی در مطالعات جرم‌شناسی، این پژوهش درصدد است تا رمان «داغ ننگ» اثر ناتانیل هاثورن را با روش تحلیل گفتمان فوکو و با تمرکز بر نظریه برچسب‌زنی تحلیل کند. هدف اصلی این مطالعه، بررسی چگونگی تأثیر گفتمان‌های اجتماعی و فرهنگی بر هویت و روابط انسانی از طریق فرآیند برچسب‌زنی است. بر اساس یافته‌های این پژوهش، برچسب‌زنی به عنوان یکی از ابزارهای کلیدی گفتمان‌های حاکم، نقش اساسی در شکل‌دهی به هویت و سرنوشت افراد ایفا می‌کند. شخصیت‌های رمان «داغ ننگ»، هر یک به شیوه‌ای منحصر به فرد با

پژوهشکده حقوق

نوع مقاله: علمی - پژوهشی

DOI:

10.22034/jlc.2025.485921.2060

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳ آبان ۰۷

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳ دی ۱۶

تاریخ انتشار:

۱۰ شهریور ۱۴۰۴

۱. نویسنده مسئول^{*}، استادیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

Email: daneshnari@um.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

Email: abolfazl.sherafati@mail.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

Email: mahdi.nikousiar@um.ac.ir

برچسب‌های اجتماعی مواجه می‌شوند و به تبع آن، واکنش‌های مختلفی از خود بروز می‌دهند که بیانگر پیچیدگی و تنوع رفتارهای انسانی در برابر گفتمان‌های مسلط است. هم‌زمان، گفتمان‌های قدرت و دانش در قالب نهادهای اجتماعی و فرهنگی هنجارها و برچسب‌ها را بازتولید و آن‌ها را به جامعه تحمیل می‌کنند. در نهایت، برچسب‌های اجتماعی از طریق دوگانه دانش/ قدرت و فرآیند هویت‌سازی، از یک‌سو، موجب انزوای اجتماعی، از خود بیگانگی و تحقیر بزهکاران و از سوی دیگر، از طریق اثرگذاری بر فرمان باعث شکل‌گیری هویت مجرمانه در بزهکاران می‌شوند. کلیدواژه‌ها: نظریه برچسب‌زنی، داغ ننگ، خودانگاره، فرمان، دانش/ قدرت.

حامی مالی :

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان :

حمیدرضا دانش‌ناری: مفهوم سازی، روش‌شناسی، تحلیل، تحقیق و بررسی، نظارت بر داده‌ها، مدیریت پروژه. ابوالفضل شرافتی: مفهوم سازی، تحقیق و بررسی، منابع، نوشتن - پیش‌نویس اصلی. مهدی نیکوسیر: مفهوم سازی، تحقیق و بررسی، منابع، نوشتن - پیش‌نویس اصلی.

استناددهی:

دانش‌ناری، حمیدرضا، ابوالفضل شرافتی و مهدی نیکوسیر. «تحلیل نظریه برچسب‌زنی در رمان «داغ ننگ»». مجله پژوهشهای حقوق جزا و جرم‌شناسی ۱۳، ش. ۲۵ (۱۵ شهریور، ۱۴۰۴)، ۳۵۵-۳۹۴.

مقدمه

ادبیات، بازتاب‌دهنده فرهنگ، تمدن، تاریخ و تجربیات جوامع بشری است و مسائل اجتماعی، سیاسی، حقوقی و اقتصادی را به تصویر می‌کشد. آثار ادبی، بستری مناسب برای بیان نابرابری‌ها، بی‌عدالتی‌ها و دیگر چالش‌های اجتماعی هستند و ادبیات در این زمینه می‌تواند موجب ارتقای آگاهی عمومی و شکل‌گیری تغییرات اجتماعی گردد. از این جهت، ادبیات و جرم‌شناسی با یکدیگر ارتباط می‌یابند و دارای نقاط مشترکی می‌باشند. جرم‌شناسی ادبی،^۴ ادبیات را به‌عنوان یک ابزار فرهنگی و اجتماعی مورد توجه قرار داده و به بررسی علل وقوع جرم، بازتاب جرم، عدالت کیفری و دیگر مسائل جرم‌شناسی در متون ادبی می‌پردازد.

جفری ویلسون، حوزه ادبیات و جرم‌شناسی را در چهار رویکرد اصلی تقسیم‌بندی می‌کند: رویکرد اول، از نظریات و آموزه‌های جرم‌شناسی برای بررسی و تفسیر متون ادبی استفاده می‌کند؛ این رویکرد ذره‌بینی (لنز) نام دارد. رویکرد دوم، رویکرد نظریه‌پردازی است که با بهره‌گیری از ایده‌های مربوط به عدالت و جرم، نظریه‌ای نو را در آثار ادبی تولید می‌کند. رویکرد بعدی، رویکرد تاریخ‌سازی است که مبتنی بر تأثیر و تأثر متفکران جرم‌شناسی و نویسندگان ادبی است. رویکرد مقایسه‌ای، نوع آخر رابطه جرم‌شناسی و ادبیات است که به مقایسه نگرش مفاهیمی همچون عدالت و بزه در جرم‌شناسی و ادبیات می‌پردازد.^۵ جرم‌شناسی ادبی، نظریات مختلف را مورد بررسی قرار می‌دهد که یکی از مهم‌ترین آنها، نظریه برچسب‌زنی است. ادبیات می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای تحلیل نظریه برچسب‌زنی و نمایش آثار آن مورد استفاده قرار گیرد و از این طریق، فهم عمیق‌تری نسبت به چگونگی وقوع جرم در اثر فرایند برچسب‌زنی به دست آید.

نظریه برچسب‌زنی در جرم‌شناسی با عناوینی چون نهادگرایی، ساختارگرایی، برساخت‌گرایی، انگ‌زنی، تعامل‌گرایی و واکنش اجتماعی شناخته می‌شود. از آنجا که کانون توجه این نظریه معطوف به تحلیل فرایند برچسب‌زنی و آثار سوء آن است، غالباً واژه برچسب‌زنی همراه یا به‌جای واژه تعامل‌گرایی استفاده می‌شود. مفهوم «برچسب‌زنی»^۶ در حوزه‌های مختلفی از علوم اجتماعی، به‌ویژه جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و جرم‌شناسی استفاده

4. Literary Criminology

۵. جفری ویلسون، دیباچه ادبیات و حقوق (گفتارهایی در حوزه جنش ادبیات و حقوق و جرم‌شناسی ادبی)، ترجمه و تحقیق بهزاد رضوی، علی مولایی و ریحانه زندی (تهران: انتشارات خرسندی، ۱۴۰۲)، ۱۳-۱۲.

6. Labeling

می‌شود.^۷ ریشه اندیشه‌های انگ‌زنی به فلسفه اجتماعی هربرت مید^۸ و آلفرد شوتز^۹ بازمی‌گردد. از نظر مید، «خودانگاره»^{۱۰} که نقش مهمی در نوع رفتار فرد ایفا می‌کند، از کنش متقابل افراد در ارتباط با دیگران شکل می‌گیرد. انسان نگرش دیگران نسبت به خود را درک و خود را یک موضوع اجتماعی تصور می‌کند؛ بنابراین، هر فرد بر اساس همان خودانگاره رفتار می‌کند. به عقیده شوتز، اجتماع، مجموعه‌ای از نمادها را در خصوص پدیده‌های پیرامون خود به وجود می‌آورد؛ این نمادها برای اشخاص، اشیاء، رویدادها و مکان‌ها ساخته می‌شود و تا آنجا پیش می‌رود که هرکس بر اساس تعریف وضعیت خود توسط جامعه عمل می‌کند. شوتز این نمادگرایی را موجب برقراری نظم اجتماعی می‌داند.^{۱۱} گافمن با نگاهی متفاوت نسبت به این فرایند معتقد است که افراد در تعاملات اجتماعی خود، از طریق پذیرش ارزش‌های جامعه و در قالب تئاتر اجتماعی، شیوه رفتار با دیگران را می‌آموزند و ارتباطات اجتماعی خود را تنظیم می‌کنند؛^{۱۲} بنابراین، برچسب‌ها نقش مهمی در تعاملات اجتماعی، ساخت هویت فرد و نقش‌پذیری اجتماعی ایفا می‌کنند و می‌توانند آثار سوء بسیاری به همراه داشته باشند.

نظریه برچسب‌زنی^{۱۳} توسط جامعه‌شناسانی همچون هاوارد بکر^{۱۴} و ادوین لمرت^{۱۵} توسعه یافته است. بکر بیان می‌کند که برچسب‌هایی که به افراد زده می‌شود می‌تواند تأثیرات عمیقی بر رفتار و هویت آنها داشته باشد. این نظریه به‌ویژه در حوزه جرم‌شناسی مورد توجه است؛ زیرا برچسب زدن به فرد به‌عنوان یک «مجرم» می‌تواند منجر به تقویت رفتارهای بزهکارانه شود.^{۱۶} به اعتقاد بکر، گروه‌های اجتماعی با تولید قواعد و مقررات، مفهوم انحراف را به وجود می‌آورند که با تخطی از قواعد مذکور، برچسب انحراف به فرد زده شده و او به‌عنوان یک بیگانه شناخته می‌شود.^{۱۷} لمرت معتقد است که این انحراف یا جرم نیست که به مجازات یا کنترل اجتماعی منجر می‌شود، بلکه مجازات و کنترل اجتماعی است که به

۷. عزت عبدالفتاح، «جرم چیست و معیارهای جرم انگاری کدام است؟»، ترجمه اسماعیل رحیمی نژاد، مجله قضایی و حقوقی دادگستری، ۴۱ (۱۳۸۱)، ۱۴۷.

8. Herbert Mead

9. Alfred Schutz

10. Self- Image

۱۱. احمد بخارایی، جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی در ایران (تهران: جامعه‌شناسان، ۱۳۹۳)، ۴۷۴.

12. E Goffman, Forms of Talk, (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1981), 71.

13. Labeling Theory

14. Howard Becker

15. Edwin Lamert

۱۶. غلام عباس توسلی، نظریه‌های جامعه‌شناسی (تهران: سمت، ۱۳۸۶)، ۱۱۵.

17. Howard Becker, outsiders: studies in the sociology of Deviance (New York: free/press, 1963), 9.

انحراف ثانویه منتهی می‌شود. به عبارت دقیق‌تر، گروه‌های قدرت قانون را به وجود می‌آورند و تعیین می‌کنند شکل رفتار و شرایط آن چگونه باشد. این قوانین نسبت به تمام افراد جامعه به‌طور یکسان اعمال نمی‌شود؛ زیرا ممکن است فردی قوانین را نقض کند و منحرف خوانده نشود ولی دیگری، بدون نقض قانون، کج‌رو نامیده شود.^{۱۸} از این رو، گروه‌های قدرت به‌سهولت می‌توانند به قشر ضعیف جامعه برچسب انحراف بزنند و رفتار خود را از زمره رفتارهای منحرفانه خارج کنند.

برچسب‌زنی به فرایندی اطلاق می‌شود که طی آن، ویژگی‌ها، صفات یا هویت‌های خاص به فرد یا گروهی اختصاص داده می‌شود. برچسب‌های اجتماعی می‌توانند مثبت یا منفی باشند. برچسب‌ها معمولاً بر اساس رفتار، ظاهر، نژاد، جنسیت، موقعیت اجتماعی یا هر ویژگی دیگری اعمال می‌شوند.^{۱۹} طبق این نظریه، در فرایند برچسب‌زنی، رفتار انحرافی عامل اصلی و تعیین‌کننده کج‌رو بودن نیست، بلکه عواملی وجود دارند که ارتباطی با رفتار نداشته اما تأثیر بسزایی در گزینش برچسب انحرافی دارند. لباس، زادگاه، طرز صحبت و طبقه اجتماعی، از جمله عوامل مؤثر در چسباندن انگ کج‌روی به حساب می‌آیند.^{۲۰} شخص برچسب‌خورده در اثر تضعیف هویت اجتماعی سابق خود، با آشفتگی روانی، مشکلات اقتصادی، طرد، انزوای اجتماعی، رسوایی و احساس حقارت و بدنامی مواجه می‌شود و عزت‌نفس خود را از دست می‌دهد.^{۲۱}

نظریه برچسب‌زنی به‌خصوص در زمینه‌هایی مانند انحراف اجتماعی اهمیت دارد؛ زیرا به تبیین این موضوع می‌پردازد که چگونه برچسب‌ها می‌توانند افراد را به سمت رفتارهای اجتماعی مختلف کشانده و آن رفتارها را توسعه دهند.^{۲۲} بدین ترتیب، نظریه برچسب‌زنی بر این اعتقاد استوار است که برچسب‌های اجتماعی می‌توانند تأثیرات عمیقی بر رفتارهای فرد داشته باشند. به‌عنوان مثال، یک فرد که با برچسب «مجرم» شناخته شود، ممکن است رفتارهایی بیشتری نشان دهد که با این تصویر مطابقت داشته باشد. در واقع، انتظارات جامعه

۱۸. هدایت‌الله ستوده، آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات) (تهران: آوای نور، ۱۳۹۴)، ۱۳۲.

۱۹. علی سلیمی و محمد داوری، جامعه‌شناسی کج‌روی (قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۳)، ۴۹۱.

۲۰. آنتونی گیدنز و کارن بردسال، جامعه‌شناسی، ترجمه و تحقیق حسن چاوشیان (تهران: نشر نی، ۱۳۸۶)، ۳۰۵.

21. Stephen, P Walker, "Accounting, paper shadows and the stigmatized poor", *The Journal of Accounting, organizations and society*, 33 (2008), 453-487.

۲۲. مصطفی عباسی، افق‌های نوین عدالت ترمیمی: میانجیگری کیفری (تهران، دانشور، ۱۳۸۲)، ۲۴.

از فرد به‌عنوان مجرم، به این شکل تأثیر می‌گذارد.^{۲۳}

واکنش اجتماعی در فرایند برچسب‌زنی موجب جدایی فرد از جامعه می‌شود و هویت او را تخریب می‌کند.^{۲۴} فرد برچسب‌خورده که از اجتماع طرد شده، برای ادامه زندگی اجتماعی، به گروه‌هایی که برچسب مشترکی با او دارند می‌پیوندد. معمولاً آثار برچسب، به افراد نزدیک شخص نیز تسری می‌یابد و این افراد مجبورند تا در بدنامی وی شریک باشند یا مسیر خود را جدا کرده و با فرد قطع ارتباط کنند.^{۲۵} در مجموع، نظریه برچسب‌زنی کمک می‌کند تا بهتر درک شود که چگونه برچسب‌ها در کنش‌های اجتماعی، تأثیرات عمیقی بر سبک زندگی افراد می‌گذارند.

برچسب‌های منفی موجب ایجاد شکاف میان هویت اجتماعی بالفعل و هویت اجتماعی بالقوه فرد می‌شوند. از نظر روان‌شناختی، انتساب هر صفتی (اعم از مثبت یا منفی) به یک شخص موجب می‌شود تا او به‌صورت ناخودآگاه به سمت اثبات آن صفت حرکت کند. مطالعات روان‌شناسی اجتماعی بر این موضوع تأکید می‌کنند که تنها عمل فرد است که باید مورد پاسخ و واکنش واقع شده و تعرض به حیثیت و تمامیت معنوی اشخاص وارد نشود.^{۲۶} آموزه‌های اندیشمندان مکتب برچسب‌زنی بر نقش منفی برچسب‌ها بر این موضوع زندگی فردی و اجتماعی تأکید داشته و ابزارهای برچسب‌زننده را نافی کرامت انسانی می‌دانند.^{۲۷}

با توجه به اهمیت نظریه برچسب‌زنی و اثرات آن بر فرایند هویت‌سازی افراد، این پژوهش درصدد است تا با استفاده از روش تحلیل گفتمان میشل فوکو^{۲۸} ضمن تبیین و ارزیابی نظریه برچسب‌زنی، رمان «داغ ننگ»^{۲۹} را مورد واکاوی قرار دهد و ساختارهای اجتماعی و فرایندهای برچسب‌زنی را در بستر نظریه برچسب‌زنی تحلیل کند. این رمان یکی از آثار

۲۳. رابرت داگلاس وایت و فیونا هینز، جرم و جرم‌شناسی، ترجمه و تحقیق علی سلیمی (قم: چاپ زیتون، ۱۳۸۵)، ۱۸۵.

۲۴. علی حسین نجفی ابرندآبادی، «جزوه درس جامعه‌شناسی جنایی دوره کارشناسی ارشد ۱۳۸۳-۱۳۸۴»، گروه حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران، ۱۱۹.

۲۵. اروینگ گافمن، داغ ننگ: چاره‌اندیشی برای هویت ضایع‌شده، ترجمه و تحقیق مسعود کیانپور (تهران: نشر مرکز، ۱۳۸۶)، ۶۸.

۲۶. ندا محتشمی، نظریه تعامل‌گرایی در جرم‌شناسی و سیاست جنایی (تهران: انتشارات مجد، ۱۳۹۱)، ۸۹.
۲۷. تهمورث بشیری و تهمینه شاهپوری، «رویکرد نظام تقنینی دادرسی کیفری نوین ایران مبتنی بر نظریه برچسب‌زنی»، فصلنامه تحقیقات حقوقی، ۸۷، ۲۲ (۱۳۹۸)، ۲۸۰.

28. Michel Foucault

29. The Scarlet Letter

برجسته و پیشگام ادبیات آمریکا است که به انتقاد از مسائل اخلاقی و اجتماعی می‌پردازد. دلیل انتخاب این رمان، برجستگی انعکاس آثار برجسب‌زنی و پیامدهای روانی حاصل از آن در داستان است. دغدغه نویسنده در این رمان، قضاوت‌های اخلاقی و اجتماعی و تأثیر آن بر زندگی افراد است.

به‌تازگی موضوع ادبیات و جرم‌شناسی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته و تحقیقاتی در این زمینه انجام شده است. از جمله: سلامه ابوالحسنی و دیگران (۱۴۰۰) در مقاله «بررسی رمان بینوایان در پرتو نظریه‌های جرم‌شناسی (اثر ویکتور هوگو)»، رمان مذکور را بر اساس نظریات مختلف جرم‌شناسی بررسی نموده که یکی از این نظریات، نظریه برجسب‌زنی است. نویسنده به طرد شدن ژان والژان، شخصیت اصلی داستان به‌عنوان یکی از آثار برجسب‌زنی اشاره دارد. با این حال، در مقاله حاضر سعی می‌شود تا علاوه بر ارزیابی نظریه برجسب‌زنی از زوایای مختلف، تحلیلی جامع از اثرات مخرب برجسب‌زنی ارائه داده و نقش گفتمان‌ها در شکل‌گیری برجسب‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد. مریم محمودی و دیگران و دیگران (۱۳۸۹) در مقاله «بازبینی داستان شیر و گاو در کتاب کلیله و دمنه از منظر حقوق کیفری»، به موضوعات مرتبط با دانش جرم‌شناسی مانند مشخصات ظاهری مجرمین و نظریات جرم‌شناسی پرداخته است. هادی رستمی و دیگران (۱۳۹۷) در مقاله «رمان سال‌های ابری در پرتو آموزه‌های جرم‌شناسی کودکان و نوجوانان»، به بررسی نظریات جرم‌شناسی از جمله نظریه عمومی فشار، نظریه یادگیری اجتماعی، نظریه مارکسیستی و ... پرداخته، اما اشاره‌ای به نظریه برجسب‌زنی نداشته‌اند. بهزاد رضوی فرد و دیگران (۱۳۹۹) در مقاله «تحلیل محتوای رمان همسایه‌ها در حوزه بزهکاری کودک در پرتو یافته‌های جرم‌شناسی»، به دنبال ریشه‌یابی بزهکاری کودکان از منظر نظریات معاشرت ترجیحی، برجسب‌زنی و کنترل اجتماعی است و در آن به آثار برجسب‌زنی همچون انحراف ثانویه اشاره می‌کند. هادی رستمی و دیگران (۱۳۹۵) در مقاله «خوانش جرم‌شناسانه آثار سعدی با تأکید بر گلستان و بوستان»، با بررسی نظریات گوناگون جرم‌شناسی از جمله برجسب‌زنی، سعی در تفهیم مطالب حقوقی در قالب ادبیات دارند. جمال بیگی و دیگران (۱۳۹۹) در مقاله «نگاهی به آموزه‌های جرم‌شناختی و مدل‌های سیاست جنایی رمان مزرعه حیوانات»، مطالعه‌ای بین‌رشته‌ای بر پایه مدل‌های سیاست جنایی و آموزه‌های جرم‌شناختی نموده‌اند. فرید محسنی و دیگران (۱۳۹۸) در مقاله «خوانش جرم‌شناسانه آثار سعدی در حوزه کج‌روی کودک و نوجوان»، با در نظر گرفتن نظریات متعدد جرم‌شناسی، در باب نظریه برجسب‌زنی به این نکته اشاره می‌کنند که

سعدی، برچسب‌زنی و انگ‌زنی را به‌شدت مورد نکوهش قرار داده و دیگران را از این کار برحذر می‌دارد. هادی رستمی و دیگران (۱۳۹۷) در مقاله «گفتمان سیاست جنایی و جرم‌شناسی در آخرین روز یک محکوم»، به این مطلب اشاره می‌کنند که در افکار ویکتور هوگو به‌روشنی به مسئله برچسب‌زنی اشاره شده و محکوم با برچسب خوردن، به خودانگاره مجرمیت خواهد رسید. تاکنون پژوهش‌های محدودی در ارتباط با تحلیل ادبیات و جرم‌شناسی صورت گرفته است که همین امر، تحقیقات بیشتر در این زمینه را ضروری جلوه می‌دهد. وجه تمایز این مقاله نسبت به پژوهش‌های پیشین، تمرکز بر یک نظریه و تحلیل گفتمان رمان بر اساس نظریه واحد است. در این پژوهش، از رویکرد ذره‌بینی برای تفسیر رمان «داغ ننگ» استفاده می‌شود تا با استفاده از نظریه برچسب‌زنی، این رمان مورد بررسی و ارزیابی متفاوت قرار گیرد. در این پژوهش، به‌منظور دستیابی به خوانشی عمیق‌تر از رمان و نظریه، رویکردی جرم‌شناختی اتخاذ شده است؛ با این حال، در خلال بحث‌ها و به‌مناسبت موضوع، گریزی به نظریات جرم‌شناسی انتقادی زده می‌شود.

بر این اساس، پرسش اصلی پژوهش آن است که در رمان «داغ ننگ»، برچسب‌زنی چه آثار و پیامدهای اجتماعی در بر دارد؟ آیا برچسب‌زنی می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای کنترل اجتماعی توسط طبقه حاکم مورد استفاده قرار گیرد؟ و در نهایت، گفتمان‌ها از چه طریقی به بازتولید قدرت کمک می‌کنند؟ جهت پاسخ به پرسش‌های فوق، ابتدا رمان «داغ ننگ» به‌طور مختصر معرفی می‌شود، سپس روش‌شناسی تحقیق حاضر مطرح و در نهایت یافته‌ها و نتایج حاصل ارائه می‌شوند.

۱- تحلیل مختصر رمان

در جهان ادبیات، رمان‌ها نه‌تنها به‌عنوان بازتاب‌دهنده‌های زمان و مکان خاص از تاریخ بشری عمل می‌کنند، بلکه به‌مثابه ابزارهای قدرتمند برای بررسی و تحلیل ساختارهای اجتماعی و فرهنگی به کار گرفته می‌شوند. یکی از رمان‌های برجسته جهان، «داغ ننگ» اثر ناتانیل هائورن است که با پرداختن به موضوعات پیچیده‌ای همچون گناه، شرم و اجتماع‌پذیری، زمینه‌ای غنی برای تحلیل‌های گوناگون فراهم می‌آورد.

نام رمان، «داغ ننگ» است. از نظر تاریخی، داغ ننگ اولین بار در بین یونانیان برای نشان دادن امر غیرعادی و ناپسند درباره وضعیت اخلاقی فرد به کار می‌رفت. نشان مذکور حامل این پیام است که فرد مجرم، برده، خیانتکار و ... است و باید از ارتباط با او در امکان

عمومی پرهیز کرد.^{۳۰}

رمان «داغ ننگ» یکی از آثار برجسته ادبیات آمریکایی است که توسط ناتانیل هاثورن^{۳۱} نوشته شده و اولین بار در سال ۱۸۵۰ منتشر شد. این رمان به‌عنوان یک اثر کلاسیک در ادبیات آمریکا شناخته می‌شود و به بررسی موضوعاتی همچون گناه، شرم و برچسب اجتماعی می‌پردازد. «داغ ننگ» یکی از اولین رمان‌های روان‌شناختی در ادبیات آمریکایی است و همچنان به‌عنوان یک اثر کلاسیک، مطالعه و تحلیل می‌شود. این کتاب نه تنها یک داستان جذاب و درگیرکننده ارائه می‌دهد، بلکه به موضوعات اخلاقی و اجتماعی نیز می‌پردازد که هنوز در جوامع معاصر معتبر و مرتبط هستند.^{۳۲} مهمترین مسئله این رمان، داغ ننگ و برچسبی است که زندگی قهرمان داستان را دستخوش تغییر می‌کند. این اثر تقریباً یک قرن پیش از شکل‌گیری نظریه برچسب‌زنی منتشر شده است و سیستم برچسب‌زننده نظام عدالت را مورد انتقاد قرار می‌دهد. بدین ترتیب، متون ادبی و به‌ویژه رمان‌ها می‌توانند پیشگام اندیشه‌های انتقادی در حوزه‌های مختلف، از جمله در قلمرو جرم‌شناسی باشند.

رمان «داغ ننگ» یک اثر رمانتیک با عناصر رئالیستی است و از جلوه‌های نمادین نیز برخوردار است. رئالیست‌ها معتقد هستند که نویسنده باید تلاش نماید تا واقعیت را بازنمایی کند.^{۳۳} هاثورن در این رمان، تصویری دقیق از جامعه مذهبی قرن هفدهم ارائه می‌دهد و همان‌طور که خود ادعا کرده است، این داستان یک واقعه تاریخی است.^{۳۴} داستان از منظر سوم‌شخص دانای کل روایت می‌شود. این زاویه دید، امکان بیان لایه‌های درونی شخصیت‌ها و احساسات و افکار آنها را فراهم می‌کند. داستان دارای ساختار سه‌گانه کلاسیک است و با صحنه زندان آغاز می‌شود و در میانه داستان، تضادهای درونی و پیچیدگی روابط را به نمایش می‌گذارد و در پایان، با مرگ خاتمه می‌یابد. نویسنده رمان با شخصیت‌پردازی واقع‌نمایانه و متقاعدکننده، جنبه رئالیستی رمان را پررنگ می‌نماید. این رمان، روایتی از تقابل‌های دوگانه میان گناه و پاکی، فرد و جامعه، حقیقت و ریاکاری است. این ویژگی‌ها باعث شده‌اند تا رمان «داغ ننگ» به یک اثر ماندگار و تأثیرگذار در ادبیات جهان بدل شود.

۳۰. گافمن، پیشین، ۲۹.

31. Nathaniel Hawthorne

۳۲. برای مطالعه این کتاب، از ترجمه ارزشمند خانم دکتر سیمین دانشور استفاده شده است.

۳۳. حسین پاینده، داستان کوتاه در ایران (داستان‌های رئالیستی و ناتورالیستی) (تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۹۵)،

۲۱.

۳۴. ناتانیل هاثورن، داغ ننگ، ترجمه و تحقیق سیمین دانشور (تهران: انتشارات خوارزمی، ۱۳۵۷)، ۱۳.

رمان داغ ننگ در جامعه پروتستان‌های مذهبی قرن هفدهم میلادی، در مستعمره خلیج ماساچوست اتفاق می‌افتد. داستان حول محور هستر پراین^{۳۵} می‌چرخد؛ زنی که به جرم زنا محکوم شده و مجبور است یک «A»^{۳۶} بزرگ و قرمز را به‌عنوان نشانه‌ای از گناهش بر روی لباسش بدوزد. هستر در این رمان، نماینده طبقه ضعیف جامعه است که تحت سلطه طبقه فرادست بوده و نوعی کنترل اجتماعی شدید بر آنها حاکم است. او از معرفی شریک جرم خود که کشیش جوان شهر، آرتور دیمسدیل^{۳۷} است، خودداری می‌کند و بعد از اتمام مدت حبس، به حاشیه رانده شده و زندگی سختی را سپری می‌کند. دیمسدیل نماینده طبقه حاکم بوده که صاحبان قدرت هستند و با استفاده از ایدئولوژی و قدرت، قشر فرودست جامعه را به تبعیت از خود در می‌آورند. پیرل^{۳۸} (مروارید) دختر هستر پراین حاصل این رابطه نامشروع است. پیرل، نماد انسان‌های بی‌گناهی است که جامعه بر آنها برچسب می‌گذارد. هستر برای تأمین زندگی، از هنر خیاطی و خامه‌دوزی خود استفاده می‌کند تا از این راه امرارمعاش کند، اما نگاه بدبینانه مردم به او موجب می‌شود تا محصولات وی را بدشگون بدانند و از خرید این محصولات خودداری نمایند. در سراسر داستان، تعاملات هستر و فرزند او، تحت تأثیر برچسبی که بر آنها نهاده شده قرار دارد و موجب انزوای آنها می‌شود تا آنجا که هستر هرچه تلاش می‌کند اقدامات خیرخواهانه‌ای را برای مردم انجام دهد، اما «داغ ننگی» که بر او نهاده شده، مانع پذیرش او در جامعه می‌شود. آرتور دیمسدیل، کشیش جوان و پدر پیرل، دچار بیماری قلبی‌ای است که به‌تدریج او را از پا درمی‌آورد. او در تمام طول داستان، مورد احترام مردم است و حتی زمانی که قبل از مرگش به گناه خود در حضور مردم اعتراف می‌کند، باز هم عده‌ای از او یک اسطوره و قهرمان می‌سازند و هرگز با بدنامی از او یاد نمی‌کنند.

راجر چیلینگ‌ورث،^{۳۹} همسر هستر، که با هویت جعلی به جامعه بازگشته است، تصمیم می‌گیرد انتقام این خیانت را بگیرد و به‌تدریج متوجه نقش دیمسدیل در این ماجرا می‌شود. او که متوجه وضعیت روحی دیمسدیل شده، به‌عنوان پزشک به او نزدیک می‌شود و به‌آرامی او را مورد آزار قرار می‌دهد. دیمسدیل که نمی‌تواند عذاب وجدان خود را تحمل کند، با هستر مشورت می‌کند و هر دو تصمیم می‌گیرند از شهر فرار کنند، اما قبل از اینکه بتوانند این نقشه را اجرا کنند، دیمسدیل در مراسمی عمومی تصمیم می‌گیرد تا به گناه خود اعتراف کند. او بر

35. Hester Prynne

۳۶. این «A» مخفف «Adulteress» به معنای «زناکار» است.

37. Arthur Dimmesdale

38. Pearl

39. Roger Chillingworth

روی سکویی که مردم جمع شده‌اند، به گناه خود اعتراف می‌کند و حرف «A» را بر روی سینه خود نشان می‌دهد. پس از این اعتراف، او در آغوش هستر و پیرل جان می‌دهد. چیلینگ‌ورث (همسر هستر) که هدف اصلی زندگی‌اش انتقام بود، پس از مرگ دیمسدیل از شدت نفرت و کینه از دنیا می‌رود و ثروت خود را برای پیرل می‌گذارد. هستر و پیرل از شهر دور می‌شوند و به زندگی جدیدی ادامه می‌دهند. سال‌ها بعد، هستر به ماساچوست بازمی‌گردد و به زنان نیازمند کمک می‌کند؛ در حالی که حرف «A» هنوز بر روی سینه‌اش باقی مانده است. او در نهایت در همان شهر از دنیا می‌رود و در کنار دیمسدیل به خاک سپرده می‌شود. نقطه اوج رمان، صحنه اعتراف کشیش به گناه خود است و پس از مرگ وی، داستان با کنش افتان به سمت فرجام که همان مرگ شخصیت اصلی داستان، یعنی هستر است، حرکت می‌کند.

۲- روش‌شناسی

زبان در قالب‌هایی ساختارمند شکل گرفته است و مردم هنگام برقراری تعاملات اجتماعی از این قالب‌ها پیروی می‌نمایند. این قالب‌ها، همان گفتمان‌ها هستند که به‌صورت گفتمان‌های مختلف مثل «گفتمان پزشکی» یا «گفتمان سیاسی» و دیگر گفتمان‌های موجود در جامعه نمود می‌یابند.^{۴۰} تعاریف موجود از گفتمان به دو دسته تعاریف متن‌محور و تعاریف اندیشه‌محور تقسیم می‌شوند. در تعاریف‌های متن‌محور، گفتمان به‌مثابه یک متن نوشتاری در نظر گرفته می‌شود که این تعاریف در حوزه زبان‌شناسی کاربرد دارد؛ اما دسته دوم، تعاریف اندیشه‌محور هستند که گفتمان را نوعی نظام معنایی تلقی می‌کنند. این نوع نگاه به گفتمان در جامعه‌شناسی رایج است و فوکو از جمله اندیشمندانی است که گفتمان را به‌مثابه نظام معنایی تعریف می‌کند.^{۴۱} تحلیل گفتمان، روشی است که در آن تلاش می‌شود تا به معنای نهفته در گفتمان‌ها دست پیدا کرد. با استفاده از این روش می‌توان از متن فراتر رفته و به ناگفته‌های موجود در پس متن نائل آمد.

روش تحقیق در این پژوهش، تحلیل گفتمان بر اساس شیوه میشل فوکو است. تحلیل گفتمان فوکویی، به مطالعه و تحلیل نحوه تأثیرگذاری گفتمان‌ها و زبان در شکل‌دهی به

۴۰. ماریان یورگنسن و لویییز فیلیپس، نظریه و روش در تحلیل گفتمان، ترجمه و تحقیق هادی جلیلی (تهران: نشر نی، ۱۳۹۵)، ۱۷.

۴۱. حسینعلی قجری و جواد نظری، کاربرد تحلیل گفتمان در تحقیقات اجتماعی (تهران: جامعه‌شناسان، ۱۳۹۲)،

ارتباطات و قدرت در جوامع اشاره دارد. این مفهوم بیشتر به دسته‌بندی و تفسیر نحوه استفاده از زبان، اصطلاحات و ایدئولوژی‌ها در جوامع پرداخته و به بررسی چگونگی کنترل و تأثیرگذاری این عوامل بر تفکرات و رفتارهای افراد می‌پردازد. میشل فوکو، فیلسوف و تاریخ‌نگار اجتماعی فرانسوی، با ارائه نظریه‌های پیچیده در زمینه قدرت، دانش و گفتمان، ابزارهای مفهومی مهمی برای تحلیل چنین فرایندهایی ایجاد کرده است. فوکو معتقد است که گفتمان‌ها نه تنها بازتاب‌دهنده واقعیت‌های اجتماعی هستند، بلکه خود به شکل‌دهی و ساختاردهی این واقعیت‌ها کمک می‌کنند.^{۴۲} اصلی‌ترین عنصر پژوهش از نظر فوکو، گفتمان است که این گفتمان‌ها باید صورت‌بندی شده و تأثیر آن بر امور حقیقی ارزیابی می‌شود.^{۴۳} فوکو در آثارش به‌ویژه در کتاب‌هایی مانند «قدرت/ دانش»^{۴۴} و «مرکز و حد فراتر از آن»^{۴۵} به تجزیه و تحلیل نقش زبان و گفتمان در ساختارهای قدرت و دانش می‌پردازد.^{۴۶} او به بررسی نحوه تأثیرگذاری گفتمان‌ها در تعریف حقیقت و نظریه‌ها پرداخته و بر این باور است که قدرت در جوامع از طریق نظام‌های گفتمانی تثبیت می‌شود.^{۴۷} فوکو به‌وضوح نشان می‌دهد که زبان و گفتمان چگونه می‌توانند علاوه بر تعریف نظریه‌ها و مفاهیم، قدرت و تفکرات سیاسی و اجتماعی را نیز تثبیت کنند. او به بررسی نحوه استفاده از اصطلاحات و ایدئولوژی‌ها توسط نهادها و گروه‌های قدرتمند می‌پردازد و نشان می‌دهد که این ابزارها چگونه می‌توانند به‌صورت نهانی و از پشت پرده بر تصورات عمومی و نظرات عمومی تأثیر بگذارند.^{۴۸} بر این اساس، تحلیل گفتمان فوکویی^{۴۹} روشی در تحلیل گفتمان است که بر مبنای آثار و نظریات میشل فوکو، توسعه یافته است. این روش بر مطالعه روابط قدرت/ دانش و نحوه شکل‌گیری سوژه‌ها از طریق گفتمان‌ها تمرکز دارد.^{۵۰}

۴۲. میشل فوکو، دیرینه‌شناسی دانش، ترجمه و تحقیق نیکو سرخوش و افشین جهان‌دیده (تهران: نشر نی، ۱۳۹۳)، ۱۱۲.

43. M Foucault, "The Foucault Effect: Studies in Governmentality", Edited by G Burchell, C Gordon, & P Miller, (Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf, 1991), 85.

44. Power/Knowledge

45. The Order of Things

۴۶. سارا میلز، میشل فوکو، ترجمه و تحقیق مرتضی نوری (تهران: نشر مرکز، ۱۳۹۲)، ۹۱.

۴۷. هیوبرت دریفوس و پل رابینو، میشل فوکو فراسوی ساختگرایی و هرمنیوتیک، ترجمه و تحقیق حسین بشیریه (تهران: نشر نی، ۱۳۸۹)، ۳۹۲.

۴۸. حسین بشیریه، دولت و جامعه مدنی (گفتمان‌های جامعه‌شناسی سیاسی) (تهران: نشر علوم نوین، ۱۳۸۷)، ۱۷.

49. Foucauldian Discourse Analysis

۵۰. عبدالهادی صالحی‌زاده، «درآمدی بر تحلیل گفتمان فوکو: روش‌های تحقیق کیفی»، مجله معرفت فرهنگی

برای انجام تحلیل گفتمان فوکویی باید به صورت نظام‌مند و مرحله به مرحله پیش رفت. بر این اساس، شناسایی گفتمان‌ها، شناسایی نهادهای قدرت/ دانش و تحلیل هویت‌سازی، مهم‌ترین مراحل تحلیل گفتمان فوکویی است. این روش کمک می‌کند تا نحوه شکل‌گیری و اعمال قدرت، ساختارهای اجتماعی و هویت‌های فردی و تغییرات اجتماعی و فرهنگی بررسی شوند. به طور خلاصه، تحلیل گفتمان فوکویی به مطالعه نحوه شکل‌گیری و تحول گفتمان‌ها، نهادهای قدرت/ دانش و فرایندهای هویت‌سازی می‌پردازد و این امکان را فراهم می‌کند که نگاهی عمیق‌تر و نقادانه‌تر به ساختارهای قدرت/ دانش شکل گیرد و تأثیرات آنها بر زندگی فردی و اجتماعی بررسی شود.

گفتمان به عنوان اولین مفهوم در روش فوکو به معنای مجموعه‌ای از ایده‌ها، واژگان و شیوه‌های بیان است که در یک زمینه تاریخی و فرهنگی خاص به وجود می‌آید و واقعیت اجتماعی و دانش را شکل می‌دهد. گفتمان‌ها نه تنها زبان و ارتباطات، بلکه ساختارهای تفکر و باورهای اجتماعی را نیز شامل می‌شوند؛ به عبارت دیگر، گفتمان‌ها نحوه درک ما از جهان را تعیین می‌کنند. فوکو به دنبال آن است تا فرایند شکل‌گیری گفتمان را جدای از اشخاص تحلیل کند.^{۵۱} نهادهای قدرت در تحلیل گفتمان فوکویی، به سازمان‌ها، مؤسسات و ساختارهایی اشاره دارد که قدرت را اعمال و بازتولید می‌کنند. این نهادها شامل دولت، نظام‌های قضایی، آموزشی، پزشکی و غیره هستند. فوکو معتقد است که قدرت در جوامع مدرن به صورت گسترده و پخش شده اعمال می‌شود و نه تنها از بالا به پایین، بلکه از طریق شبکه‌های پیچیده‌ای از روابط و نهادها جریان دارد.^{۵۲} به باور فوکو، دانش و قدرت به شدت به هم وابسته‌اند. بر این اساس، او مفهوم «قدرت/ دانش» را مطرح می‌کند که نشان‌دهنده این است که هر شکلی از دانش با اعمال قدرت همراه است و هر اعمال قدرتی نیز دانش خاصی را تولید و تقویت می‌کند. این رابطه دیالکتیکی بین قدرت و دانش، به شکل‌دهی گفتمان‌ها کمک می‌کند.^{۵۳} در نهایت، هویت‌سازی در تحلیل گفتمان فوکویی به فرایندهایی اشاره دارد که از طریق آنها افراد و گروه‌ها، هویت‌های خاصی را در چهارچوب گفتمان‌های موجود

/ اجتماعی، شماره ۲، ۳ (۱۳۹۰)، ۱۲۷.

۵۱. میلز، پیشین، ۹۱.

۵۲. همان، ۷۵.

۵۳. علی حاجلی، «فوکو، گفتمان، تحلیل گفتمان»، فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۲، ۴۲.

(۱۳۹۴)، ۷۱.

می‌پذیرند یا به آنها تحمیل می‌شود. این هویت‌ها از طریق نهادهای قدرت و سازکارهای دانش، ساخته و بازتولید می‌شوند. برای مثال، هویت‌های جنسیتی، نژادی و طبقاتی در چهارچوب گفتمان‌های قدرت/ دانش شکل می‌گیرند.^{۵۴}

بدین ترتیب، در این پژوهش، نظریه برچسب‌زنی در رمان «داغ ننگ» بر اساس تحلیل گفتمان فوکویی بررسی و تلاش می‌شود تا با استفاده از نظریه برچسب‌زنی، ساختارهای قدرت و کنترل اجتماعی که در بطن داستان جریان دارند، بررسی شوند. تحلیل گفتمان فوکویی از «داغ ننگ»، ضمن ارائه بینشی نوین به این اثر کلاسیک، بستری را فراهم می‌آورد تا مسائل مشابه در جوامع مدرن بررسی و راهکارهایی برای مقابله با اثرات منفی برچسب‌زنی ارائه شود.

۳- یافته‌ها

با توجه به روش تحلیل گفتمان فوکو، یافته‌های پژوهش در سه قالب گفتمان‌ها، قدرت/ دانش و هویت‌سازی ارائه می‌شود.

۳-۱- گفتمان‌ها

در درون یک داستان، گفتمان‌های متعارضی ممکن است وجود داشته باشند.^{۵۵} گفتمان‌های غالب در رمان «داغ ننگ» شامل گفتمان مذهبی - اخلاقی و گفتمان جنسیتی است که نقش مؤثری در الصاق برچسب‌های انحرافی به افراد دارند. در جامعه مذهبی، هرگونه انحراف از اصول اخلاقی جرم محسوب می‌شود و فرد خاطی تحت تأثیر نگرش جامعه نسبت به او، محکوم به انزوا بوده و طرد می‌شود. همچنین جنسیت، نقش تعیین‌کننده‌ای در مواجهه جامعه با افراد خاطی دارد.

۳-۱-۱- گفتمان مذهبی - اخلاقی

تلاش برای خوانش متن بدون آگاهی از بافتار تاریخی آن می‌تواند موجب تفسیرهای نادرست شود.^{۵۶} به همین دلیل، ابتدا لازم است بافتار تاریخی رمان را بررسی کرد. جامعه‌ای که رمان در آن اتفاق می‌افتد، جامعه پیوریتن است. پیوریتن‌ها، پروتستان‌های متعصبی بودند که در انگلستان سرکوب شدند و از این رو به آمریکا مهاجرت کردند. پیوریتن‌ها پایبندی به کتاب

۵۴. میلز، پیشین، ۱۱۵.

55. M Foucault, History of Sexuality, Introduction, (London: Penguin, 1990), 101.

۵۶. سلینا کوش، اصول و مبانی تحلیل متون ادبی، ترجمه حسین پاینده (تهران: انتشارات مروارید، ۱۳۹۶)، ۱۱۲.

مقدس را اصل اساسی زندگی قلمداد می‌کردند. جامعه پروتستانی متعصب که به‌شدت تحت تأثیر اصول مذهبی سخت‌گیرانه قرار دارد، زنا را گناهی بزرگ می‌داند و هستر را برای این گناه محکوم می‌کند. این گفتمان مذهبی نه‌تنها بر رفتار و قضاوت جامعه بلکه بر هویت و زندگی فرد نیز تأثیر می‌گذارد. در این جامعه، گناه یک مفهوم مرکزی و بسیار مهم است. افراد به‌شدت تحت تأثیر آموزه‌های مذهبی قرار دارند که تأکید زیادی بر پاکدامنی و پرهیز از گناه دارد. هرگونه انحراف از این اصول، به‌شدت مجازات می‌شود. برچسب‌زنی به هستر و اجبار او به پوشیدن حرف «A» برای تمام عمر، نشان‌دهنده شدت این مجازات‌ها است. در این جامعه که بر اساس اصول دینی و اخلاقی سخت‌گیرانه ساخته شده است و هرگونه تخلف از این اصول، نیازمند تغییر و بازسازی ساختار است، گفتمان‌های مذهبی و اخلاقی جامعه پیوریتن بر رفتار و قضاوت افراد تأثیر می‌گذارد. این گفتمان‌ها با استفاده از برچسب‌زنی و مجازات‌های شدید، نظم و اخلاق اجتماعی را حفظ و به انتقال این اصول به نسل‌های آینده کمک می‌کنند. هستر به‌عنوان نماد گناه و شرم در جامعه پیوریتن، به‌وسیله برچسب «A» قرمز روی سینه‌اش مورد تحقیر و مجازات قرار می‌گیرد؛ امری که نشان‌دهنده تأثیر عمیق گفتمان‌های مذهبی - اخلاقی بر هویت و زندگی فرد است.

جدول ۱. گفتمان‌های مذهبی - اخلاقی

مدلول	دال
جامعه‌ای که هستر در آن زندگی می‌کند، تحت تأثیر شدید مذهب و قانون است. مذهب و قانون با هم ترکیب شده و بر رفتارها و تصمیمات افراد جامعه تأثیر می‌گذارند. هم‌زمان، برچسب‌زنی به‌عنوان ابزاری برای حفظ این نظم اجتماعی به‌کار می‌رود.	این‌ها مردمی بودند که نسبت به مذهب و قانون سخت‌گیر بودند و مذهب و قانون دست به دست هم داده، خمیره وجود آنها سرشته بود. ^{۵۷}
هستر با حرف A قرمز روی سینه‌اش، نمادی از گناه و شرم در جامعه است؛ به عبارت دیگر، جامعه برچسب زنا را به هستر می‌زند و او را به‌عنوان فردی که مرتکب گناه شده، معرفی می‌کند. این جامعه که تحت تأثیر اصول سخت‌گیرانه مذهبی است، بر اساس زنایی که وی مرتکب شده او را تحقیر می‌کند.	یک زن ۵۰ ساله قلچماق؛ همشیره‌های خوب، عقیده خود را بهتان می‌گویم. اگر ما زن‌ها همه‌مان ماشاءالله بالغ و کامل و خوش اسم و رسم هستیم و عضو کلیسا هم هستیم باید به حساب این زنیکه نانچیب جانی، این هستر پراین می‌رسیدیم. ^{۵۸}
افراد جامعه که تحت تأثیر اصول سخت‌گیرانه مذهبی قرار دارند، براساس گناهی که هستر مرتکب شده، او را سرزنش می‌کنند و باعث می‌شود که به‌عنوان شخصیتی منفور در جامعه معرفی گردد.	پیرزنی که گویی شکلی از آهن بر چهره نهاده بود زمزمه کرد: خیلی خوب می‌شد اگر لباس زیبای هستر خانم را از تن آلوده‌اش بدر می‌آوردیم و شرحه شرحه می‌کردیم. ^{۵۹}

۵۷. هاثورن، پیشین، ۱۷.

۵۸. همان، ۱۹.

۵۹. همان، ۲۲.

این برای مردم باتقوای ماساچوست برکتی است که در آن خطای خطاکاران در روشنی آفتاب نشان داده می‌شوند! خانم هستر جلو بیایید و داغ ننگ خود را در بازار به همه نشان دهید! ^{۶۰}	نمایندگان اجتماعی قدرت، با برچسب‌زنی رسمی به هستر، او را مجبور می‌کنند که داغ ننگ خود را در مقابل مردم نشان دهد. این ابزار قدرت برای تقویت کنترل اجتماعی و نظارت بر افراد است. نشان دادن خطای خطاکاران در منظر عموم به‌عنوان یک برکت و فرصتی برای آموزش و تقویت تقوا در جامعه تلقی می‌شود.
وقتی می‌خواستند نمونه زندهای از ضعف زن و میل او به گناه بدست دهند، او را مورد مثال قرار می‌دادند، به این ترتیب به پیر و جوان می‌آموختند که به او بنگرند و از داغ ننگی که بر سینه‌اش می‌درخشد عبرت گیرند. ^{۶۱}	حکم محکومیت هستر، ایستادن بر سکو و مشاهده شدن توسط مردم می‌باشد که این نشان از نقش قدرت و کنترل اجتماعی در فرایند برچسب‌زنی است؛ به عبارت دیگر، برچسب‌زنی به‌عنوان یک ابزار کنترل اجتماعی عمل می‌کند. در جامعه محافظه‌کار و مذهبی، برچسب‌زنی به‌عنوان روشی برای حفظ نظم و اخلاق اجتماعی استفاده می‌شود.
هیچ موردی را سراغ نداریم که از هنر او در تزئین تور سفیدی که نوع‌روسان بر چهره می‌افکندند استفاده شده باشد. این استنای می‌رساند که هنوز اجتماع با تعصب بی‌رحمانه‌ای بر گناه او ابرو در هم می‌کشد. ^{۶۲}	خطای اخلاقی هستر از نگاه جامعه غیرقابل بخشش است و برچسبی که بر او نهاده شده، بر روابط اجتماعی هستر تأثیرگذار است. او از جامعه طرد شده و به انزوا کشیده می‌شود و حتی این برچسب بر وضعیت اقتصادی او اثر می‌گذارد.
مروارید بجهای بود که از دنیای بچگان دیگر دور افتاده و مهجور مانده بود. بجهای از شیطان، ثمرهای از گناه بود و حق نداشت که به جمع کودکان مسیحی تمهید یافته بپیوندد. ^{۶۳}	جامعه مذهبی نه‌تنها زنا را نکوهش می‌کند بلکه فرزند نامشروع حاصل از آن را نیز نمی‌پذیرد و او را از جامعه طرد می‌کند. گناه مادر در زندگی و آینده کودک اثر می‌گذارد و او نیز به‌عنوان خطاکار شناخته می‌شود.

جامعه پیوریتن بر اساس اصول دینی و اخلاقی سخت‌گیرانه‌ای بنا شده است. تحلیل رمان «داغ ننگ» نشان می‌دهد که چگونه گفتمان‌های مذهبی و اخلاقی جامعه پیوریتن بر رفتار و قضاوت افراد تأثیر می‌گذارد. این گفتمان‌ها با استفاده از برچسب‌زنی و مجازات‌های شدید، نظم و اخلاق اجتماعی را حفظ می‌کنند و به انتقال این اصول به نسل‌های آینده کمک می‌کنند. مقررات سخت‌گیرانه پیوریتن‌ها، نماد فشارهای اجتماعی است که بر افراد وارد می‌شود. کنترل اجتماعی ناشی از الصاق برچسب مجرمانه، از دیدگاه جرم‌شناسی انتقادی به تداوم نابرابری‌ها و نادیده گرفتن حقوق افراد منجر می‌شود.

۳-۱-۲- گفتمان جنسیتی

رمان «داغ ننگ»، به‌طور قابل توجهی به بررسی گفتمان‌های جنسیتی در ارتباط با نقش‌های زنان و مردان در جامعه پیوریتن می‌پردازد. فرهنگ مردسالاری به‌عنوان یک فرهنگ غالب در گفتمان جامعه پیوریتن به رسمیت شناخته می‌شود و زنان، قربانیان نظام مردسالار می‌باشند. رمان «داغ ننگ» با بازنمایی دقیق مردسالاری و تبعیض جنسیتی، نقدی بر استانداردهای دوگانه اخلاقی و اجتماعی ارائه می‌دهد. در بستر تاریخی، این رمان هم تصویری از ظلم جنسیتی در جامعه پیوریتن است و هم انعکاسی از محدودیت‌های زنان در

۶۰. همان، ۲۲.

۶۱. هاثورن، پیشین، ۴۷.

۶۲. همان، ۵۲.

۶۳. همان، ۶۳.

دوره زندگی هاثورن. این رمان به‌ویژه به بررسی این مسائل از زاویه محدودیت‌های جنسیتی و ارزش‌های مذهبی می‌پردازد.

گفتمان جنسیتی در جامعه پیوریتنی به‌شدت به تفکیک نقش‌ها و وظایف زنان و مردان می‌پردازد. این تفکیک، بر اساس اصول دینی و اخلاقی سخت‌گیرانه‌ای استوار است که از زنان انتظار می‌رود به وظایف خانگی و تربیت فرزندان بپردازند و در عین حال مطیع و فرمان‌بردار باشند. هرگونه انحراف از این نقش‌های سنتی، مانند آنچه در مورد هستر پراین رخ می‌دهد، با مجازات و طرد شدید مواجه می‌شود. هاثورن سعی می‌کند تا نشان دهد که زنان در این جامعه مسئولیت سنگین‌تری در قبال اخلاق اجتماعی دارند. وی به نابرابری‌های جنسیتی و محدودیت‌های اعمال‌شده بر زنان انتقاد می‌کند.

در جامعه پیوریتن، قدرت به‌شدت مردانه است. از نظر ساختاری، مردسالاری یک سازمان سلسله‌مراتبی است. در این ساختار، مردان نقش‌های کلیدی در کلیسا، حکومت و خانواده دارند و زنان تحت کنترل آنها هستند.

جدول ۲. گفتمان‌های جنسیتی

مدلول	دال
هستر به‌عنوان یک نمونه از ضعف زنان و میل به گناه مورد استفاده قرار می‌گیرد. این عمل به‌عنوان یک ابزار آموزشی برای نسل‌های آینده به کار می‌رود تا از خطاهای مشابه اجتناب کنند. گفتمان‌های جنسیتی در جامعه پیوریتن، نقش‌ها و وظایف زنان و مردان را تعیین می‌کند و بر زندگی فردی و اجتماعی آنان تأثیر می‌گذارد و نقش‌های جنسیتی سخت‌گیرانه‌ای را بر زنان تحمیل می‌کند.	فراش ترش‌رو به چوب قانونش حرکتی داد و فریاد زد: خانم هستر جلو بیاید و داغ ننگ خود را در بازار به همه نشان بدهید. ^{۶۴}
زنان در این جامعه به نوعی تحت نظارت همسران خود هستند و آن‌گونه که شایسته است از اختیارات کافی برخوردار نیستند. همچنین نگاه حاکم بر جامعه نشان می‌دهد که اگر اختیار زنان در دست خودشان باشد به انحراف کشیده خواهند شد.	دو سال گذشت و زن در اینجا در بوستون زندگی کرد اما خبری از این مرد دانشمند، یعنی آقای پراین (شوهر هستر) نشد و اختیار زن جوان به دست خودش افتاد. ^{۶۵}
این جمله به گفتمان جنسیتی جامعه اشاره دارد: جامعه‌ای که در آن، مردان قدرت بیشتری دارند و زنان به‌طور سنتی نقش‌های تابع و محدودتری دارند. این گفتمان به‌وضوح در برچسب‌زنی و کنترل زنان نیز مشاهده می‌شود. این نقل‌قول نشان‌دهنده انتقاد هاثورن از جامعه مردسالار و عاداتی است که به مرور زمان در مردان نهادینه شده و به‌عنوان طبیعت ثانوی آنها درآمده است. این عادات ظالمانه، زنان را در موقعیت‌های ضعیف و تابع قرار می‌دهد و نابرابری جنسیتی را تقویت می‌کند. در این جامعه، فرهنگ مردسالاری حکم فرما است و کمتر به جرائم علیه زنان توجه می‌شود.	طبیعت جنس مخالف یا عاداتی که مرد بعد از سالیان دراز به آنها خو گرفته است، عاداتی که از نسل‌های گذشته به ارث برده است و اینک طبیعت ثانوی او شده، ظالمانه است. ^{۶۶}

۶۴ هاثورن، پیشین، ۲۲.

۶۵ همان، ۳۰.

۶۶ همان، ۱۴۱.

کشیش لحظه‌ای به زن نگریست. نگاهش از خشونت و هوس لبریز بود. ^{۶۷}	نگاه به زن در فرهنگ مردسالار، نگاهی همراه با تحقیر و هوس است؛ به عبارت دیگر، زن ایزه جنسی محسوب می‌شود.
این قربانی عام، این برده مزدور مردم، این زنی که مردم او را همه عمر بنده خود تصور می‌کنند. ^{۶۸}	هستر با برچسبی که بر او نهاده شده، از جامعه طرد و به‌عنوان زنی شناخته می‌شود که برای همیشه باید برده دیگران باشد. هستر یک‌بار مجازات شده، اما در این جامعه به علت نگاه جنسیتی، زنی که به انحراف کشیده شده، فرصتی برای ساخت جایگاه اجتماعی جدید ندارد و باید بنده دیگران باشد.

این گفتمان باعث تقویت سلسله‌مراتب جنسیتی و تضعیف قدرت و آزادی زنان می‌شود.^{۶۹} در جوامعی که ساختار مردمحور حاکم است، جنسیت عامل اصلی نابرابری در تعاملات اجتماعی را شکل می‌دهد. در این جوامع، پایگاه اجتماعی زنان در سطح پایین‌تری نسبت به پایگاه اجتماعی مردان قرار دارد.^{۷۰} به‌عنوان مثال، مردان در موقعیت‌های رهبری و تصمیم‌گیری قرار دارند، در حالی که زنان باید به اطاعت و تبعیت از آنها بپردازند. در نظریه‌های جنسیت‌محور، حقیقت‌های فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و به‌طور کلی زندگی، بر اساس نظر مردان تعریف، ساخته و برساخته شده‌اند.^{۷۱} در رمان «داغ‌نگ»، برچسب‌زنی به زنان به‌عنوان یک ابزار قدرتمند برای کنترل اجتماعی و تحمیل نظم و اخلاق جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرد. برچسب‌زنی به زنان، به‌ویژه در مواردی که از نقش‌های سنتی خود انحراف پیدا می‌کنند، موجب می‌شود تا به‌شدت مجازات شده و طرد شوند. این عمل نه‌تنها به‌عنوان یک مجازات فردی بلکه به‌عنوان یک ابزار اجتماعی برای نشان دادن قدرت و کنترل جامعه پیوریتن بر رفتارهای انحرافی به کار می‌رود.

۲-۳- شناسایی نهادهای قدرت/ دانش

رهبران مذهبی و مقامات قضایی به‌عنوان نمایندگان قدرت/ دانش به حساب می‌آیند. آنها از طریق گفتمان خود (مواعظ و حکم‌های قضایی) کنترل اجتماعی را اعمال و نظم و اخلاق جامعه را حفظ می‌کنند. قدرت آنها نه‌تنها بر اساس قوانین مذهبی بلکه بر اساس باورها و ارزش‌های مشترک جامعه تقویت می‌شود. گفتمان‌ها همیشه ابزاری در خدمت قدرت یا در

۶۷ همان، ۱۷۴.

۶۸ همان، ۲۱۱.

۶۹ والتر اس دکسردی، جرم‌شناسی انتقادی معاصر، ترجمه و تحقیق مهرداد رایجیان اصلی و حمیدرضا دانش‌ناری (تهران: دادگستر، ۱۴۰۲)، ۶۳.

۷۰ حمیدرضا دانش‌ناری و اکرم خیبری نوغانی. «تحلیل حقوقی - جرم‌شناختی تأثیر پاندمی کووید ۱۹ بر خشونت خانگی»، دوفصلنامه علمی فقه و حقوق خانواده، ۲۷، ۴۲ (۱۴۰۱)، ۲۷۱.

۷۱ حمیدرضا دانش‌ناری و الناز نثاری جوان. «نشانه‌شناسی تصویر زنان بزه‌دیده در فیلم‌های سینمایی ایران»، پژوهشنامه حقوق کیفری، ۱۲، ۲۴ (۱۴۰۰)، ۱۳۹.

تعارض با آن نیستند. قدرت، گفتمان‌هایی را که در جهت منافع او است، توسعه می‌بخشد و در مقابل گفتمان‌هایی که برخلاف منافع قدرت هستند را تضعیف می‌کند.^{۷۲} نهادهای قدرت/ دانش در رمان به سه دسته تقسیم می‌شوند که شامل کلیسا و مقامات مذهبی، مقامات حکومتی و جامعه هستند. در ادامه، مهم‌ترین اندیشه‌های نهادهای قدرت/ دانش در رمان بررسی می‌شوند.

۳-۲-۱- کلیسا و مقامات مذهبی

در رمان «داغ ننگ»، کلیسا و مقامات مذهبی، همچون کشیش دیمسدیل و عالیجناب ویلسون،^{۷۳} نقش مهم و پررنگی را در داستان ایفا می‌کنند. مقامات مذهبی به‌عنوان الگوی اخلاقی، به‌طور گسترده در جامعه پیوریتن نقش مهمی بر رفتار و زندگی افراد دارند. کلیسا و کشیشان، نه تنها به‌عنوان مرجع دینی بلکه به‌عنوان نمادی از قدرت معنوی و اخلاقی در نظام اجتماعی شناخته می‌شوند. قدرت و کلیسا دو نهاد مختلف اما در راستای یکدیگر هستند. کلیسا نقش حمایتی از حاکمیت را دارد و منافع قدرت را تضمین می‌کند. نویسنده رمان با به تصویر کشیدن نظامی که از طریق تولید دانش مذهبی، خاطیان را سرکوب می‌کند، سعی در توصیف چگونگی مشروعیت‌بخشی دانش به قدرت و روابط بین آنها دارد.

در این رمان، برچسبی که توسط طبقه حاکم بر سینه هستر قرار گرفته، به‌صورت عینی در جامعه قابل ملاحظه است اما امروزه این برچسب‌ها در قالب سوابق کیفری الکترونیک می‌تواند نمود پیدا کند. این سوابق، اثرات مخربی به همراه دارد و بازگشت بزه‌کاران به جامعه را با مشکل مواجه سازد. سوابق کیفری الکترونیک مجرمین می‌تواند فرد را از دستیابی به بسیاری از مشاغل محروم کند و در نهایت به ارتکاب مجدد جرم منتهی گردد.^{۷۴}

جدول ۳. قدرت/ دانش در کلیسا و مقامات مذهبی

مدلول	دال
اینکه روحانیون و مقامات مذهبی در صحنه اجرای مجازات حضور دارند، موجب مشروعیت‌بخشی به مجازات می‌شود. روحانیون که نماینده قدرت/ دانش در رمان هستند، به بر ساخت اجتماعی جرم و مجازات کمک می‌کنند.	روحانیان روی ایوان خانه ایستاده بودند و از بالا به صفه مجازات می‌نگریستند، وقتی چنین اشخاص مهمی در یک قسمت از صحنه دیده می‌شوند، می‌توان به نتایج مؤثر یک مجازات قانونی کاملاً امیدوار بود. ^{۷۵}

72. M Foucault, History of Sexuality, Introduction, 101-102.

73. Excellency Wilson

74. Daniel Murphy et al., "The Electronic "Scarlet Letter": Criminal Backgrounding and a Perpetual Spoiled Identity", *Journal of Offender Rehabilitation*, 50, 3 (2011), 114.

۷۵. هاثورن، پیشین، ۲۴.

این گزاره، نشان‌دهنده نقش مجوری ویلسون در تحمیل قوانین و اصول مذهبی است. جرم یک برساخت اجتماعی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، قدرت است که تصمیم می‌گیرد بر چه رفتاری داغ ننگ نهد و چه رفتاری را جایز تلقی نماید.	عالینجب ویلسون با لحنی خشن‌تر از پیش فریاد کرد: ... نام را افشا کن و بعد توبه کن. باشد که این دو کار موجب شود تا داغ ننگ را از سینه‌ات بزداييم. ^{۷۶}
آقای ویلسون به‌عنوان نماینده مذهبی شهر، علاوه بر رسیدگی به جرائم افراد، خود و هم‌کیشان‌ش را صالح به رسیدگی گناهان روحانی افراد نیز می‌دانند.	جان ویلسون (کشیش مسن شهر) گفت: دی‌مسیدل برادر روحانی من عقیده تو چیست؟ آیا تو یا من، کدام‌یک از ما بایستی به روح بدبخت و گناهکار این زن رسیدگی کنیم؟ ^{۷۷}
مقامات مذهبی این‌گونه تصور می‌کنند که با الصاق برچسب گناهکار به هستر، مانع از ارتکاب مجدد انحراف می‌شوند اما در نظریات انتقادی، الصاق برچسب مجرمانه و خطاکار به افراد، عاملی برای پذیرش این برچسب توسط بزه‌کار و ادامه مسیر مجرمانه و تکرار جرم می‌شود.	آقای دی‌مسیدل ادامه داد: این هدیه الهی برای زنده نگاه داشتن روح مادر به او عطا شده است تا مانع شود که روح مادر به قعر سیاه‌تری از گناه افول کند. گناهی که اگر این کودک نبود شیطان از وسوسه آنها باز نمی‌ماند. برای این زن گناهکار و بیچاره، بهتر است که این کودک را برای همیشه داشته باشد تا همواره سقوط مادر را به یادش آورد. ^{۷۸}

یکی از روش‌های مهم کلیسا و مقامات مذهبی برای کنترل اجتماعی، اعمال مجازات‌های عمومی است. این مجازات‌ها نه‌تنها به‌عنوان یک ابزار تنبیهی بلکه به‌عنوان یک ابزار آموزشی و عبرت‌آموز برای سایر اعضای جامعه استفاده می‌شود تا موجب بازدارندگی شود.

در دیدگاه مارکسیستی، طبقه حاکم در یک حکومت دینی، تمام ابعاد زندگی شهروندان را کنترل می‌کند. هستر نماد طبقه ستم‌دیده جامعه است که با اعمال سرکوب توسط طبقه حاکم، روز به روز در وضعیت بدتری قرار می‌گیرد. در واقع، هستر نسبت به بی‌عدالتی موجود در نظام طبقاتی معترض است و در برابر آن دست به مقاومت می‌زند.^{۷۹}

۳-۲-۲- مقامات حکومتی

مقامات اجتماعی شهر به‌عنوان نمایندگان قدرت و کنترل اجتماعی، نقش کلیدی در برچسب‌زنی به هستر ایفا می‌کنند. مقامات حکومتی با نمایش عمومی و نکوهش رفتار مجرمانه هستر، ارزش‌های مورد حمایت خود را به شهروندان القا می‌کنند. حکومت با محاکمه علنی به دنبال آن است تا مانع سرپیچی از قانون و به عبارت دیگر، سرپیچی از قدرت شود. این محاکمه علنی در ناخودآگاه وجدان جمعی جامعه اثر می‌گذارد و باعث می‌شود تا همیشه قضاوت ارزشی جامعه نسبت به فرد با نوعی نگرش منفی همراه باشد.

مقامات طبقه فرادست از مجازات به‌عنوان ابزاری برای کنترل اجتماعی بهره می‌گیرند و رفتارهایی را که منافع آنان را به خطر می‌اندازد، جرم‌انگاری و مجازات می‌کنند؛ اما رفتارهای

۷۶. همان، ۳۶.

۷۷. همان، ۳۴.

۷۸. همان، ۸۵.

79. Tribal Wars, "A Marxist Analysis of the Scarlet Letter", forum.tribalwars.net, last modified December 3, 2008, <https://forum.tribalwars.net/index.php?threads/a-marxist-analysis-of-the-scarlet-letter.105520/>.

آسیب‌زننده طبقه فرادست که در جرم‌شناسی به‌عنوان جرائم یقه‌سفیدان شناخته می‌شوند، نادیده گرفته شده و به‌عنوان جرم شناسایی نمی‌شوند. مقامات این قدرت را دارند که شهروندان را متقاعد نمایند تا آنچه را به‌عنوان مسائل مذهبی القا می‌شود را بپذیرند و آنچه مخالف این اندیشه است را به‌شدت سرکوب نمایند. این امر منجر به سوءاستفاده از دین توسط طبقه حاکم می‌شود.^{۸۰}

جدول ۴. قدرت/ دانش در مقامات حکومتی

مدلول	دال
حاکمیت از طریق بزرگ‌نمایی انحرافات، سعی در مشروعیت و مقبولیت‌بخشی به خودش دارد؛ با این توضیح که با استفاده از افراد پرابهت و نیز سلاح‌های کشنده به مردمی که در صحنه اجرای مجازات ایستاده‌اند این پیام را مخابره می‌کند که برای مقابله با چنین انحرافات، به حکومت نیاز دارند.	آقای حاکم که بلینگ هام نام داشت، گردآگرد صندلی او چهار افسر تبریز به دست، به‌عنوان گارد احترام ایستاده بودند. اشخاص مهم دیگری که در اطراف حاکم قرار داشتند، همه صاحب قیافه‌های بالهت و وقار بودند؛ زیرا آنها متعلق به زمانی بودند که اعتقاد بر این بود که مردان با اهت پایستی مالک ساحت قدس خانه‌های خدا باشند. ^{۸۱}
مقامات حکومتی تعیین‌کننده میزان و نوع مجازات می‌باشند و افراد طبقه فرادست/ مقامات حکومتی اعمال‌کننده قانون بر طبقه فرودست هستند.	قضات شهر ما به جوانی و زیبایی این زن رحم کرده‌اند و چون می‌دانسته‌اند که سقوط او از وسوسه قوی دیگری بوده است، جرأت نکرده‌اند حداکثر قانون برحق سرزمین ما را در حق او اجرا نمایند. مجازات چنین عملی مرگ است؛ اما آنها دل‌های رئوف و ترحم بسیار دارند و بنابراین خانم پراین را محکوم کرده‌اند که سه ساعت تمام روی صفه مجازات بایستد و از این به بعد هم تا آخر عمر طبیعی خویش، داغ ننگ را بر روی سینه پیراهنش داشته باشد. ^{۸۲}
نهادهای قدرت برای حفظ نظم و هنجارهای جامعه درصدد جدا کردن کودک از هستر هستند؛ زیرا معتقدند که این امر به مصلحت جامعه و اصول مذهبی است. این نشان از نقش مذهب در کنترل زندگی افراد از طریق برچسب‌زنی دارد.	به گوش هستر رسیده بود که نقشه‌ای از طرف چند تن از ساکنان برجسته شهر طرح شده است که او را از کودکش محروم نمایند و این طرح برای استحکام مبانی مذهب و حکومت لازم شمرده شده است. این اشخاص خوش‌طینت به این احتمال که مروارید از نسل شیطان است، به خود حق می‌دادند که او را از هستر پراین بگیرند. ^{۸۳}
برچسب‌زنی به‌عنوان یک ابزار کنترل اجتماعی عمل می‌کند. در جامعه محافظه‌کار و مذهبی، برچسب‌زنی به‌عنوان روشی برای حفظ نظم و اخلاق اجتماعی استفاده می‌شود.	حاکم فریاد کرد: بچه سه سال دارد و نمی‌تواند بگوید که او را آفریده است. روح او در تاریکی مطلق غوطه‌ور است و سرنوشتی جز فساد نخواهد داشت. ^{۸۴}
قدرت اجتماعی و مذهبی جامعه، از داغ ننگ هستر به‌عنوان دلیلی برای گرفتن فرزندش استفاده می‌کند؛ این تصمیم به معنای کنترل کامل جامعه بر زندگی خصوصی و حقوق مادری او است. برچسب زنا بهانه‌ای برای محروم کردن هستر از حقوق اولیه‌اش می‌شود.	حاکم پرمهابت پاسخ داد: زن! این نشان ننگ است. این علامت سرخ، به لکه‌ای که بر دامن داری اشاره می‌کند و ما به سبب همین لکه ننگ است که می‌خواهیم کودک تو را به دست دیگران بسپاریم. ^{۸۵}
مقامات حاکمیتی نگران این مسئله هستند که برداشتن برچسب از	در جلسه شورای حکومتی، سوالاتی مربوط به شما (هستر) مطرح بوده

80. Mujtaba Mohammedali Yahya Al-Hilo & Haider Saad Yahya Jubran, "AIdeological Manipulation Strategies of Religion and Emotional Deception: A Study of Nathaniel Hawthorne's The Scarlet Letter", *Advances in Language and Literary Studies*, 13(1), (2022), 50.

۸۱. ناتانیل هائورن، پیشین، ۳۲.

۸۲. همان، ۳۰.

۸۳. همان، ۷۰.

۸۴. همان، ۸۳.

۸۵. همان، ۸۱.

هستر به نظم اجتماعی آسیب بزند. برچسب‌زنی به‌عنوان ابزاری برای حفظ نظم اجتماعی و کنترل رفتارها استفاده می‌شود. قدرت به بهانه مصالح اجتماعی، افراد را از حقوقشان محروم می‌کند. طبقه فرادست به تناسب موقعیت و مصالح و منافع خود، رفتارهایی را جرم‌انگاری می‌کند. در واقع، تعریف و تبیین بزه حاصل تراوشات ذهنی گروه قدرت بوده و آن‌طور که مورد انتظار است با حقایق متدوال تناسبی ندارد.	است و این موضوع مورد بحث قرار گرفته است که آیا اگر داغ ننگ را از روی سینه شما بردارند به منافع اجتماعی لطمه وارد نمی‌آید؟ ^{۸۶}
این جمله نشان‌دهنده تقدس‌بخشی به قانون و اعمال قدرت توسط مقامات است. قانون به‌عنوان ابزار مقدس کنترل اجتماعی به کار می‌رود و هرگونه نقض آن به‌شدت مجازات می‌شود. تقدس‌بخشی به قانون، یکی از شگردهای قدرت برای تبعیت است.	فراش حکومت اجازه نمی‌داد که عظمت قانون به بازی گرفته شود و هرگونه نمایشی را برای این جای مقدس که مظهر قانون بود دشنامی به آن می‌شمرد. ^{۸۷}

برچسب‌زنی به‌عنوان یک ابزار کنترل اجتماعی، تأثیر عمیقی بر جامعه دارد. جامعه محافظه‌کار و مذهبی پیوریتن، از این ابزار برای حفظ نظم و اخلاق اجتماعی استفاده می‌کند. برچسب‌زنی موجب لطمه به حیثیت و جایگاه اجتماعی افراد می‌شود. فردی که با قضاوت و نگرش منفی جامعه روبه‌رو می‌شود، سرمایه اجتماعی خود را از دست می‌دهد و در نهایت ارتکاب رفتارهای ناپه‌نجا بعدی، برای او هزینه‌ای در پی نخواهد داشت.^{۸۸}

در روند اعمال مجازات، نحوه برخورد مسئولان با محکوم‌علیه و فضای روانی حاکم بر اجرای مجازات، تأثیر بسزایی در شخصیت، خودانگاره و هویت فرد دارد.^{۸۹} در واقع نماد ننگ بر سینه هستر، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماع را یادآوری می‌کند؛ یعنی حاکمیت با نشان دادن علنی اجرای مجازات در میدان مرکزی شهر، به بازتولید ارزش‌ها و هنجارهای مورد حمایت هیئت اجتماع می‌پردازد. همچنین به دنبال تصویرسازی از عمل مجرمانه در ذهن جامعه است و تأثیر این تصویرسازی، یادآوری بایدها و نبایدهای مورد قبول جامعه است. علاوه بر این، حکومت با اجرای علنی مجازات به آموزش بین‌نسلی می‌پردازد؛ به عبارت دیگر، مانند دستگاه تلگرافی می‌ماند که حکومت در یک سمت، پشت این دستگاه نشسته و با نمایش علنی مجازات، این پیام را به جامعه مخابره می‌کند که برای برقراری نظم و حفظ عدالت، وجود حکومت امری ضروری است؛ زیرا هیئت حاکمه در صورت نقض ارزش‌ها و متناسب با میزان نقض هنجار، پاسخ کیفری را مدنظر قرار می‌دهد و با واکنش به عمل ارتكابی، اقتدار خود را به جامعه نشان می‌دهد. از سوی دیگر، با تولید ارزش‌ها و حمایت از آنها به‌صورت علنی در

۸۶. همان، ۱۴۵.

۸۷. همان، ۲۱۶.

۸۸. عبدالرضا جوان جعفری و سید محمد جواد ساداتی، ماهیت فلسفی و جامعه‌شناختی کیفر (تهران: میزان، ۱۳۹۴)، ۱۶۰.

۸۹. ندا محتشمی و لمیاء رستمی تبریزی، «نظریه تعامل‌گرایی و تحلیل انتقادی آن»، *مجله مطالعات حقوقی دانشگاه شیراز*، ۵، ۲ (۱۳۹۲)، ۸۲.

اجتماع، به جامعه نشان می‌دهد که تنها حکومت است که می‌تواند در قالب رسمی به مقابله با این انحرافات پرداخته و همین امر منجر به مشروعیت و مقبولیت حکومت می‌شود. هائورن نشان می‌دهد که هدف از اجرای مجازات‌ها در واقع تثبیت اقتدار اجتماعی و مذهبی حکومت است.

۳-۳-۳- جامعه

از نظر فوکو، قدرت به‌عنوان یک شبکه در سراسر جامعه گسترده شده است.^{۹۰} نگرش جامعه تحت تأثیر گفتمان قدرت شکل می‌گیرد و این گفتمان نیز حقیقت‌هایی است که در راستای منافع گروه قدرت تولید و به جامعه تحمیل می‌شود. گفتمان موجود در سطح جامعه با گفتمان قدرت در یک راستا قرار دارد و فضای حاکم بر جامعه به گونه‌ای است که مجالی برای بیان گفتمان‌های معارض وجود ندارد. این جامعه یکدست، حاصل نفوذ قدرت نامرئی در تمام اجزای جامعه است. در رمان «داغ ننگ»، جامعه به‌عنوان یک جامعه مذهبی و اخلاقی سخت‌گیر و انزواطلب تصویر شده که تحت تأثیر اصول دینی و اخلاقی قرار دارد و بر رفتار و زندگی افراد اثر بسزایی دارد. هستر بر اثر پذیرش برچسب و اتخاذ هویتی همگام با آن، به خود برچسب زده و این امر موجب می‌شود که او حالتی از خودانگاره پست‌تر را تجربه نماید و بر اثر این حالت، وی تمایلی به اجرای قانون ندارد.^{۹۱}

جدول ۵. قدرت / دانش در جامعه

مدلول	دال
رویکرد سخت‌گیرانه جامعه باعث می‌شود که جامعه علاوه بر برچسب روی لباس هستر، پیشنهاد برچسب بر پیشانی هستر را نیز بدهد.	یکی از زن‌ها گفت: بایستی روی پیشانی هستر پراین با آهن تفته داغ ننگ بگذارند. ^{۹۲}
نحوه اجرای حکم، نشان از نقش قدرت و کنترل اجتماعی در فرایند برچسب‌زنی دارد؛ به عبارت دیگر، برچسب‌زنی به‌عنوان یک ابزار کنترل اجتماعی عمل می‌کند. در جامعه محافظه‌کار و مذهبی، برچسب‌زنی به‌عنوان روشی برای حفظ نظم و اخلاق اجتماعی استفاده می‌شود و همین مسئله در آموزش بین‌نسلی مؤثر خواهد بود.	آن روز که کوس رسوایی او را بر سر بازار زدند و همه خلایق گرد آمده بودند که او را با انگشت نشان دهید. ^{۹۳}
برچسب زنا بر روابط اجتماعی هستر تأثیر گذاشته است. او از	در هر حرکت او، در هر کلمه‌ای که بر زبان می‌راند، حتی در

۹۰. میلز، پیشین، ۶۲.

۹۱. لری سیگل و جوزف سنا، «دو نظریه واکنش اجتماعی؛ برچسب‌زنی و تعارض»، ترجمه و تحقیق جعفر محمودپور فرد، فصلنامه/امنیت (معاونت امنیت وزارت کشور)، ۴، ۱۱ و ۱۲ (۱۳۷۹)، ۵۸-۵۶.

۹۲. هائورن، پیشین، ۱۹.

۹۳. همان، ۴۶.

جامعه طرد شده و تنها افراد محدودی مانند دیمس‌دیل و پیرل و دخترش با او ارتباط دارند. این طرد اجتماعی نشانگر تأثیرات منفی برچسب‌زنی بر جایگاه شخص در اجتماع می‌باشد.	سکوت آنهایی که با او سر و کار داشتند، به‌خوبی نمایان بود که این زنی است که از جمع تبعید شده است و چنان تنه‌است که گویی در جو دیگری زندگی می‌کند. اهل اقلیم دیگری است یا دارای حواس و اعضای دیگری غیر از سایر افراد بشر است. ^{۹۴}
برچسب اجتماعی هستر باعث شده که جامعه او را تحقیر کند و به نوعی از جامعه تبعید شود. این برچسب او را از دیگران جدا کرده و هویت جدیدی به او داده که تنها او را به‌عنوان زناکار می‌شناسند.	در حقیقت این احساسات و تحقیرهای تلخ توأم با آنها، تنها بهره‌ای بود که هستر از قلب اجتماع گرفته بود. ^{۹۵}
طنه‌ها و نظرات منفی دیگران برچسب‌های اجتماعی را تقویت می‌کند و باعث تحقیر بیشتر هستر در جامعه می‌شود.	(زن‌های عالی‌مقامی) با طعنه خشونت‌آمیزی آنچه را در دل داشتند بر زبان می‌آوردند و این طعنه‌ها چون تیری به قلب بی‌دفاع زن درد کشیده می‌نشست. ^{۹۶}
برچسب‌زنی موجب می‌شود که جامعه حتی به اعمال خیرخواهانه و مثبت فرد نیز با بدبینی نگاه کند. این امر نشان‌دهنده اثرات گسترده برچسب‌های اجتماعی است که فراتر از رفتارهای خاص فرد عمل می‌کنند.	حتی فقرا که او می‌کوشید آنها را مورد خیرات و دستگیری قرار بدهد، غالباً به دستی که برای کمک به آنها دراز می‌شد، دشنام می‌دادند. ^{۹۷}
اجتماع از برچسبی که حکومت به هستر زده، تأثیر پذیرفته و با نقل آن، به بازتولید این برچسب می‌پردازد. در نتیجه، جامعه نسبت به قبل از وحدت بیش‌تری در خصوص ارزش‌های خود برخورداری می‌شود.	این زن مظهر گناه بود. مقام مادری او زیر پای مردان دیگر لگدکوب شده بود و بر سر بازار داستان بدنامی او دهان به دهان می‌گشت. ^{۹۸}
هستر، از جامعه طرد شده و به انزوا کشیده شده است. او نه‌تنها از جامعه بلکه از ارزش‌های دینی و قوانین اجتماعی نیز فاصله گرفته و دیگر به آنها پایبند نیست.	نه‌تنها از جهان بیگانه مانده بود، بلکه از اجتماع نفی شده بود، نه راهنمایی داشت و نه قانونی می‌شناخت. در این سال‌هایی که بر او گذشته بود با چنین نظر بیگانه‌ای به راه و رسم آدمیان و به آنچه کشیش‌ها و قانون‌گذاران بنا نهاده بودند، توجه کرده بود. ^{۹۹}

به لحاظ اجتماعی، این برچسب‌ها موجب وضعیت پست، پیش‌داوری، تبعیض، طرد، محرومیت از حقوق اجتماعی و انواع محدودیت‌ها می‌شوند. از نظر فردی نیز شخص برچسب‌خورده در اثر تنزل هویت اجتماعی، از پرباشی روانی، مشقت اقتصادی، رسوایی، احساس حقارت و مجرمیت، کاهش یا نابودی عزت‌نفس رنج می‌برد و حتی این عوامل ممکن است پایگاهی منحرفانه را برای فرد به وجود آورند.^{۱۰۰} جوامع اقتصادی گفتمان‌های

۹۴. همان، ۵۳.

۹۵. همان، ۵۳.

۹۶. هاثورن، پیشین، ۵۴.

۹۷. همان، ۵۳.

۹۸. همان، ۸۸.

۹۹. همان، ۱۸۱.

۱۰۰. فرانکلین ویلیامز و مرلین مک‌شین، نظریه‌های جرم‌شناسی، ترجمه و تحقیق حمیدرضا ملک محمدی (تهران: انتشارات میزان، ۱۳۸۳)، ۱۶۸.

منحصربه‌فرد خود را دارند که از طریق آن‌ها تولید گفتمان‌ها کنترل می‌شود. تولید گفتمان‌ها به معنای تولید حقیقت و در نتیجه اعمال قدرت است؛ به عبارت دیگر، جامعه از طریق تولید گفتمان، قدرت را اعمال می‌کند.^{۱۰۱}

فرد خطاکار از جامعه طرد شده و همین امر تأثیر بسزایی در وضعیت مالی و اقتصادی او گذاشته است؛ به عبارت دیگر، فاصله‌ای که بین او و اجتماع ایجاد شده، موجب افت طبقاتی فرد گشته و در نهایت این شرایط ممکن است افراد را به سمت رفتارهای مجرمانه و منحرفانه سوق دهد.^{۱۰۲}

۳-۳- تحلیل هویت‌سازی

هویت، ریشه در تعاملات اجتماعی دارد که طی ارتباط مداوم با دیگران شکل می‌گیرد. خود، مفهومی ناملموس و ذهنی نیست بلکه موضوعی کاملاً اجتماعی است که در محدوده تجربه جای می‌گیرد. در حیات اجتماعی، نگاهی که افراد به شخص دارند باعث ایجاد خودآگاهی در وی خواهد شد. در فرایند تعاملات اجتماعی، فرد رفتاری را انجام می‌دهد که بر طبق عکس‌العمل دیگران خود را شناخته و رفتارهایش را تنظیم می‌نماید.^{۱۰۳}

در رمان «داغ ننگ»، تحلیل فرایند هویت‌سازی یکی از موضوعات مهمی است که نویسنده به آن پرداخته است. هائورن نشان می‌دهد که برچسب مجرمانه می‌تواند جایگاه و هویت سابق فرد را ساقط کند و همچنین، موجب می‌شود تا جامعه فرد را به‌عنوان دشمن و غیرخودی تلقی نماید. شخصیت‌ها در این رمان به دلایل مختلفی با پیچیدگی‌های هویتی روبه‌رو هستند، به‌خصوص هستر پراین که به‌عنوان شخصیت اصلی، با حمل علامت حرف A قرمز، هویت جدیدی می‌یابد. در ابتدای مواجهه هستر با برچسب انحرافی، او در مقابل این برچسب مقاومت می‌کند، اما در ادامه رمان، برچسب زناکار را می‌پذیرد و هویت جدید او نقشی جدید در جامعه به او می‌دهد. الصاق برچسب مجرمانه در تعاملات غیررسمی فرد، دارای دو اثر است: نخست، نوع نگاه دیگران به فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد که ممکن است موجب هم‌نوایی فرد خطاکار با نقش منحرفانه جدید او شود و دوم، در تلقی شخص از

101. M Foucault, "Power/ Knowledge: Selected Interviews & Other Writings 1972-1977", Edited by C Gordon. (New York: Pantheon, 1980), 93.

۱۰۲. حمیدرضا دانش‌ناری، «قرائت جرم‌شناختی از مفهوم فاصله‌گذاری اجتماعی در دوران پاندمی کووید ۱۹»، *دوفصلنامه علمی مطالعات فقه اسلامی و مباحث حقوقی*، ۱۶، ۴۶ (۱۴۰۱)، ۳۳۴.

۱۰۳. پیتر ورسلی، *جامعه‌شناسی مدرن*، ج ۱، ترجمه و تحقیق حسن پویان (تهران: چاپخش، ۱۳۷۳)، ۱۸۴.

هویت خود او اثرگذار است.^{۱۰۴} در ادامه، به تأثیر برچسب‌زنی در شکل‌گیری هویت فردی و اجتماعی فرد پرداخته خواهد شد.

۱-۳-۳- توسط جامعه

زمانی که عنوان مجرم به خصوصیت برتر و بارز فرد تبدیل شود، حتی اگر آن جرم تنها جرم زندگی بزه‌کار باشد، به‌سختی می‌توان او را به‌عنوان فردی قابل اعتماد در نظر گرفت. برچسب‌های مجرمانه غیررسمی به گذشته فرد نیز تسری پیدا می‌کند. انتساب برچسب‌های انحرافی، روابط فرد با اعضای جامعه را تحت تأثیر قرار داده و نوع نگرش نسبت به وی را تغییر می‌دهد. در نتیجه نوعی بدبینی در مقابل تمام رفتارهای فرد شکل می‌گیرد. این اثر قهقرايي موجب شکل‌گیری تلقی مجرمانه نسبت به تمام جنبه‌های زندگی بزه‌کار می‌شود.

بزه‌کاران بر حسب شدت و شیوه اعمال برچسب، هویت خود را دوباره ارزیابی کرده و خود را به‌عنوان مجرم و منحرف شناسایی می‌کنند؛ بنابراین، ارتکاب مجدد رفتار مجرمانه به معنای پذیرش نقشی است که جامعه به فرد منتسب کرده است. از این رو، خودبرچسب‌زنی در نتیجه پذیرش برچسب انحرافی و اتخاذ هویت متناسب با آن برچسب به وجود می‌آید. الصاق برچسب مجرمانه از طرف دیگران مهم (افرادی که نقش تعیین‌کننده‌ای در زندگی شخص دارند)، موجب می‌شود تا فرد این برچسب را درباره خود درست بداند، آن را به‌عنوان ویژگی خود بپذیرد و با همان برچسب هم‌سو شود. برچسب‌های الصاقی دیگران مهم، نقش بیشتری در تغییر هویت فرد ایفا می‌کنند.^{۱۰۵} دیگران مهم در رمان «داغ‌نگ» شامل پیرل (مروارید)، راجر چلینگ‌ورث و کشیشانی هستند که نقش استاد هستر را بر عهده داشتند

جدول ۶. تحلیل هویت‌سازی توسط جامعه

مدلول	دال
اطرافیان هستر نیز از ترس بدنامی و قضاوت جامعه، هویت حقیقی خود را مخفی می‌کنند. داغی که بر فرد نهاده می‌شود، می‌تواند اطرافیان وی را نیز بدنام سازد.	هستر پرسید: چرا واضح و آشکار خود را معرفی نمی‌کنی و مرا فوراً طلاق نمی‌گویی؟ مرد (راجر چلینگ‌ورث) جواب داد: شاید نمی‌خواهم این نگ را که شوهر زن بدنامی هستم، بر خود هموار کنم. ^{۱۰۶}

۱۰۴. ته‌مین شاپوری، محمدتین پارسا و نبی‌اله غلامی، «قربانی‌شناسی قضایی بر مبنای نظریه‌ی برچسب‌زنی و راهکارهای پیشگیری از آن»، مجله پژوهشهای حقوقی، ۴۲، ۲ (۱۳۹۹)، ۲۸۲.

۱۰۵. لری سیگل و جوزف سنا، «دو نظریه واکنش اجتماعی: برچسب‌زنی و تعارض»، ترجمه و تحقیق جعفر محمدپور فرد، فصلنامه امنیت (معاونت امنیت وزارت کشور)، ۴، ۱۱ و ۱۲ (۱۳۷۹)، ۵۷.

۱۰۶. هائورن، پیشین، ۴۴.

حق مادری؛ حقی که اجتماع می‌خواست از او بگیرد. ^{۱۰۷}	جامعه تلاش می‌کند با برچسب‌زنی، حق مادری را از هستر بگیرد و او را از کودکش جدا کند. این اقدام، نمادی از قدرت جامعه در کنترل زندگی افراد از طریق برچسب‌زنی است.
هستر در زندگی تنها ماند ... دانست که مقام سابق را باز یافتن امکان‌ناپذیر است. ^{۱۰۸}	برچسبی که جامعه به هستر زده است موجب می‌شود که او انزوای اجتماعی را تجربه کند.
مردم ... جرأت نداشتند به دایره خلوت اطراف او قدم بگذارند. این وضع نشانی از یک تنهایی اخلاقی بود که داغ برای صاحب خود اجباراً به وجود آورده بود. ^{۱۰۹}	در ناخودآگاه جمعی جامعه، بعد از ارتکاب جرم، هویتی جدیدی از هستر ایجاد شده است و این هویت جدید معیار تعاملات هستر و جامعه را شکل می‌دهد.

۲-۳-۳- توسط خود

متولیان نظام عدالت کیفری و همین‌طور جامعه، فرد خطاکار را با دقت بیشتری رصد و تمام رفتارهای وی را بر اساس جرم ارتكابی تحلیل می‌کنند. در نتیجه، فرد احساس حقارت، بدنامی و رسوایی می‌کند. با تداوم این احساس، ناخودآگاه فرد تحت تأثیر این امر قرار گرفته و موجب تغییر سبک زندگی و پذیرش هویت مجرمانه جدید در وی می‌شود. در نهایت، شکاف بین هویت سابق فرد و هویت جدید او، ارتکاب رفتارهای مجرمانه بیشتر را در پی خواهد داشت.^{۱۱۰}

فرد داغ‌خورده با تحمیل هویت جدید توسط جامعه روبه‌رو می‌شود و در نهایت با پذیرش این هویت، فرد به سمت دیگران دلسوز جذب می‌شود. دیگران دلسوز، افراد داغ‌خورده‌ای هستند که تجارب نزدیکی با یکدیگر دارند. فرد داغ‌خورده در کنار این گروه، احساس امنیت و آرامش می‌کند^{۱۱۱} و در این فضا، اگر تجربیات مشترک افراد برچسب‌خورده، انحرافات اجتماعی باشد، زمینه برای تبادل تجربه و ارتکاب مجدد رفتار فراهم می‌شود. هستر پراین به‌عنوان یک زن مجرم که علامت حرف «A» قرمز را بر روی لباس خود می‌بیند، با پرداختن به گناه خود، تلاش می‌کند تا هویت خود را در جامعه‌ای که به‌شدت دینی و محافظه‌کار است، بازتعریف کند. تحلیل هویت‌سازی در «داغ ننگ» نشان می‌دهد که هویت یک شخصیت ممکن است به‌عنوان یک مسئله پیچیده و چندگانه در نظر گرفته شود که از

۱۰۷. همان، ۷۱.

۱۰۸. همان، ۱۳۹.

۱۰۹. همان، ۲۱۹.

۱۱۰. محشمی و رستمی تبریزی، پیشین، ۸۲.

۱۱۱. گافمن، پیشین، ۳۷.

جنبه‌های مختلف از جمله اجتماعی، مذهبی، اخلاقی و شخصیتی تحت تأثیر قرار می‌گیرد و در تکامل داستان اهمیت دارد. بدنامی حاصل از برچسب‌زنی، در طول زمان این احتمال را به همراه دارد که فرد برچسب‌خورده به این برچسب پایبند شود و هویت متناسبی با این برچسب را برگزیند.^{۱۱۳}

جدول ۷. تحلیل هویت‌سازی توسط خود

مدلول	دال
برچسب زناکار تأثیرات عمیقی بر روان و هویت هستر دارد. او از سوی جامعه طرد شده و به نوعی احساس حقارت و پریشانی روانی را تجربه می‌کند.	هرچند که زندانی، وضعی غرورآمیز داشت اما انگار هر قدمی که برمی‌داشت از دیدار آنهایی که برای تماشایش هجوم آورده بودند درش افزون می‌گشت. ^{۱۱۳}
هستر پذیرفته است که هویت جدید او دستخوش جرمی است که از او سر زده است. دختر هستر قسمتی از هویت جدید اوست.	اما مادر کودک خود را مروارید نام داد؛ زیرا کودکش برای او بی‌نهایت گران‌بها بود. او همه چیز خود را داده بود و آن را خریده بود و این تنها گنجینه‌ای بود که در این دنیا مالک بود. ^{۱۱۴}
برچسب‌های اجتماعی ممکن است موجب شود تا فرد از جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کند، طرد شود و در نتیجه قصد انتقام گرفتن و ارتکاب جرائم دیگر را در سر ببروراند.	اگر مروارید کوچک را خداوند به او نبخشیده بود... هیچ بعید نبود که به جرم آنکه قصد واژگون ساختن اساس دین پروتستان‌های سخت‌گیر زمان خود را کرده است، در یکی از محاکم خشن به مرگ محکوم شود. ^{۱۱۵}
هستر با ارتکاب جرم اولیه، هویت جدیدی می‌یابد و با طرد شدن از جامعه، این هویت پررنگ‌تر شده و زمینه را برای انحراف ثانویه وی مهیا می‌کند. برچسب اولیه که به فرد زده می‌شود، می‌تواند او را به سمت رفتارهای انحرافی بیشتر سوق دهد.	اولین گام منحرف تو، تخم فساد را در شاه‌راه زندگی ما کاشت و از آن لحظه تا به حال آنچه می‌کنیم، تقدیر سیاهی است که ما را وا می‌دارد و ملزم می‌کند. ^{۱۱۶}
اشاره به انحراف ثانویه دارد؛ یعنی فرد که برچسب مجرمانه می‌خورد، دیگر باکی از ورود به سایر مناطق مجرمانه ندارد و مستعد تکرار جرم خواهد بود.	داغ ننگ گذرنامه او برای ورود به مناطق ممنوعی گشته بود که زنان دیگر را جرأت پا نهادن در آن مناطق نیز نبود. شرمساری، نومیدی و تنهایی، این‌ها آموزگاران او بودند. آموزگارانی خشن و جدی که او را قوی بار آورده بودند، نهایت آنکه او را گمراه نیز کرده بودند. ^{۱۱۷}

نتیجه‌گیری

در این مقاله تلاش شد تا با بهره‌گیری از تحلیل گفتمان فوکویی و نظریه برچسب‌زنی، به

۱۱۲. اکبر علی‌وردی‌نیا، حیدر جانعلیزاده چوب‌بستی و رقیه توحیدیان، «تأثیر برچسب‌زنی بر گرایش دانشجویان به رفتارهای انحرافی»، فصلنامه تحقیقات فرهنگی/ایران، ۶، ۲ (۱۳۹۲)، ۸۵

۱۱۳. هاثون، پیشین، ۳۳.

۱۱۴. همان، ۵۸.

۱۱۵. همان، ۱۴۰.

۱۱۶. همان، ۱۵۱.

۱۱۷. همان، ۱۸۲.

بررسی عمیق‌تر رمان «داغ ننگ» اثر ناتانیل هائورن پرداخته شود. نتایج تحقیق نشان داد که برچسب‌زنی به‌عنوان یکی از ابزارهای قدرتمند گفتمان‌های اجتماعی، نقشی حیاتی در شکل‌دهی به هویت و روابط انسانی دارد. در این رمان، شخصیت‌ها به‌واسطه برچسب‌های اجتماعی که به آنها زده می‌شود، درگیر کشمکش‌ها و بحران‌های هویتی می‌شوند که تأثیرات بلندمدتی بر زندگی آنها دارد.

از طریق تحلیل گفتمان فوکویی، روشن شد که چگونه قدرت و دانش در قالب نهادهای اجتماعی و فرهنگی، مفاهیم و هنجارها را به افراد تحمیل و آنها را به پذیرش یا مقابله با این برچسب‌ها وادار می‌کنند. شخصیت‌های رمان، هر یک به شکلی منحصربه‌فرد با این برچسب‌ها مواجه شده و واکنش نشان می‌دهند. این امر نشان‌دهنده پیچیدگی و تنوع واکنش‌های انسانی در برابر گفتمان‌های حاکم است. این بررسی همچنین نشان داد که «داغ ننگ» به‌عنوان یک اثر ادبی برجسته، حاوی پیام‌های قدرتمندی درباره نقد و بررسی ساختارهای اجتماعی و فرهنگی است که در طول زمان باقی مانده‌اند. تحلیل گفتمان فوکویی کمک کرد تا درک عمیق‌تری از تأثیرات مخرب برچسب‌زنی بر هویت افراد به دست آید و نشان داد که چگونه این فرایند می‌تواند به انزوای اجتماعی، از خود بیگانگی و تحقیر منجر شود.

در تحلیل گفتمان فوکویی، به بررسی قدرت و نظارت در جامعه پرداخته می‌شود که چگونه افراد و گروه‌های مختلف قدرت و نظارت خود را بر ارزش‌ها، باورها و رفتارهای اجتماعی اعمال می‌کنند. در «داغ ننگ»، کلیسا به‌عنوان نماینده قدرت دینی و اخلاقی، نقش مهمی را ایفا می‌کند و بر تمامیت و هویت شخصیت‌ها تأثیر می‌گذارد؛ به‌ویژه هستر پراین که با تحمل علامت حرف A قرمز، به تحمل نظارت و انتقادات جامعه می‌پردازد. در رمان «داغ ننگ»، دانش و قدرت درباره گناه هستر پراین و تأثیر آن بر جامعه، نقش حیاتی دارد. مقامات دینی و قضایی، از دانش و ایدئولوژی به‌عنوان ابزاری برای کنترل و تنبیه او استفاده می‌کنند. این مسئله اهمیت دانش را به‌عنوان عنصری اساسی در نظام‌های قدرتمند و نظارتی نشان می‌دهد. مسئله دیگر، بررسی حقوق بشر و انسانیت و نقش آن در اجتماع است. در رمان «داغ ننگ»، حقوق و آزادی‌های شخصیت‌های اصلی، به‌ویژه هستر پراین، تحت تأثیر قوانین دینی و اخلاقی قرار دارند که این موضوع می‌تواند به‌عنوان یک گفتمان در مورد تعارض بین حقوق فردی و قوانین اجتماعی و دینی مطرح شود. همچنین در تحلیل گفتمان فوکویی به بررسی ارتباطات جنسیتی و نحوه قدرت در این ارتباطات پرداخته می‌شود. در رمان «داغ ننگ»

هستر پراین به‌عنوان یک زن مجرم و محکوم، با تعصبات جامعه و ارزش‌های دینی مواجه می‌شود؛ امری که از دیدگاه فوکو می‌تواند نشانگر قدرت و نقش تعصبات جنسیتی در جامعه باشد. بر اساس نظر روان‌کاوی فروید، شخصیت انسان‌ها متشکل از سه بخش است: نهاد، من، فرامن. نهاد، همان حس غریزی و شهوت است. من، معادل کالبد و جسم و فرامن به معنی وجدان شخص است. بر این اساس، هنگامی که فرد عملی را انجام می‌دهد، عمل مذکور زودگذر است اما الصاق برچسب مجرمانه به بزه‌کار، منجر می‌شود تا فرامن (عرصه ضمیر ناخودآگاه) او تحت تأثیر قرار گیرد و بپذیرد که مجرم است. سیستم برچسب‌زنی ابزاری در اختیار گروه‌های ثروت و قدرت در جهت کنترل اجتماعی است. با الصاق برچسب مجرمانه، فرد از جامعه طرد می‌شود و جامعه با بدبینی به او می‌نگرد. در واقع، قدرت از این سیستم به‌عنوان وسیله‌ای استفاده می‌کند تا افراد را بدنام و منزوی نماید.

در بستر فعالیت نظام سرمایه‌داری، امروزه گروه‌های نابرخوردار جامعه آماج برچسب منحرفانه قرار می‌گیرند؛ یعنی عمده رفتارهای قشر فرودست و طبقه نابرخوردار، جرم‌انگاری می‌شود ولی رفتارهای زیان‌آور طبقه فرادست به‌صورت رفتارهای مباح باقی می‌ماند. این دغدغه در جرم‌شناسی انتقادی مطرح می‌شود. داغ ننگ در مورد هستر پراین امروزه قابل تعمیم به کلیه رفتارهای قشر فرودست جامعه است. در دنیای امروز نیز، رفتار گروه‌های نابرخوردار جرم‌انگاری می‌شود و در نتیجه قشر نابرخوردار به حاشیه رانده می‌شود؛ اما جرائم یقه‌سفیدها همچون کشیشِ رمان، نادیده گرفته می‌شود و رفتار آنها در زمره رفتارهای مباح باقی می‌ماند. در جرم‌شناسی انتقادی، این مسئله مهم مطرح می‌شود که جرم محصول ساختارها است. جرم یک برساخت اجتماعی و یک برچسب است که دولت‌ها به برخی رفتارها می‌زنند تا سلطه خود را تداوم بخشند. جرم‌شناسان منتقد بر این باور هستند که قانون تحت تأثیر گروه‌های فشار است. این گروه‌ها رفتارهای مضر خود را مباح تلقی کرده و رفتارهایی را جرم‌انگاری می‌کنند که شایسته جرم‌انگاری نیست. در این بستر، حقوق کیفری ابزاری در اختیار قدرتمندان است. ابزارگرایی کیفری، حقوق کیفری به‌صورت عام و نظام جرم‌انگاری به‌صورت خاص را، ابزاری جهت دستیابی به منافع گروه‌های قدرت قلمداد می‌کند. گروه‌های قدرت، نظام جرم‌انگاری را بر اساس مبانی، اصول و هنجارهای خود تنظیم می‌کنند. به عقیده متخصصان برساخت‌گرایی، جرم برساخته ذهنیت، گفتمان و قدرتی است که در اختیار طبقه حاکم است. از این رو، برای رسیدن به جامعه عادلانه‌تر و انسانی‌تر، لازم است که گفتمان‌های برچسب‌زن و هنجارساز مورد نقد و بررسی قرار گیرند و تلاش شود تا افراد

به‌جای برچسب‌ها، با توجه به هویت‌ها و تجربیات فردی‌شان مورد ارزیابی و پذیرش قرار گیرند. در همین راستا پیشنهاد می‌شود تا به‌منظور کاهش پیامدهای آسیب‌زای برچسب‌زنی در نظام عدالت کیفری، به‌جای اجرای علنی مجازات‌ها و همچنین مجازات‌هایی که موجب تحقیر و طرد بزه‌کاران می‌شوند، از ضمانت‌اجراهایی استفاده گردد که کرامت انسانی مجرم حفظ شده و از برچسب‌های رسمی توسط دستگاه قضایی و به دنبال آن برچسب‌های غیررسمی اجتماعی جلوگیری به عمل آید. آثار و تبعات منفی برچسب‌زنی که بر خود مجرم و اطرافیان او اثر می‌گذارد، ضرورت اتخاذ رویکرد مداخله حداقلی حقوق کیفری به‌عنوان یک راهبرد برای مقابله با برچسب‌زنی را توجیه می‌نماید.

شېرشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پر تال جامع علوم انسانی

فهرست منابع

الف) منابع فارسی

- بخارایی، احمد. جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی در ایران. تهران: جامعه‌شناسان، ۱۳۹۳.
- بشیریه، حسین. دولت و جامعه مدنی (گفتمان‌های جامعه‌شناسی سیاسی). تهران: نشر علوم نوین، ۱۳۸۷.
- بشیریه، تهمورث و تهمینه شاهپوری. «رویکرد نظام تقنینی دادرسی کیفری نوین ایران مبتنی بر نظریه برچسب‌زنی». فصلنامه تحقیقات حقوقی، ۸۷، ۲۲ (۱۳۹۸)، ۳۰۲-۲۷۵.
- Doi: /10.29252/lawresearch.22.87.275
- پاینده، حسین. داستان کوتاه در ایران (داستان‌های رئالیستی و ناتورالیستی). تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۹۵.
- توسلی، غلام عباس. نظریه‌های جامعه‌شناسی. تهران: سمت، ۱۳۸۶.
- جوان جعفری، عبدالرضا و سید محمد جواد ساداتی. ماهیت فلسفی و جامعه‌شناختی کیفر. تهران: میزان، ۱۳۹۴.
- حاجلی، علی. «فوکو، گفتمان، تحلیل گفتمان». فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۲، ۴۲ (۱۳۹۴)، ۶۳-۸۷.
- دانش ناری، حمیدرضا. «قرائت جرم‌شناختی از مفهوم فاصله‌گذاری اجتماعی در دوران پاندمی کووید ۱۹». دوفصلنامه علمی مطالعات فقه اسلامی و مبان‌ی حقوق، ۱۶، ۴۶ (۱۴۰۱)، ۲۴۸-۲۲۱.
- Doi:10.22034/fvh.2021.11524.1419
- دانش ناری، حمیدرضا و اکرم خبیری نوغانی. «تحلیل حقوقی - جرم‌شناختی تأثیر پاندمی کووید ۱۹ بر خشونت خانگی». دوفصلنامه علمی فقه و حقوق خانواده، ۲۷، ۴۲ (۱۴۰۱)، ۲۷۴-۲۴۵.
- Doi: /10.30497/flj.2022.243684.1838
- دانش ناری، حمیدرضا و الناز نثاری جوان. «نشانه‌شناسی تصویر زنان بزه‌دیده در فیلم‌های سینمایی ایران». پژوهشنامه حقوق کیفری، ۱۲، ۲۴ (۱۴۰۰)، ۱۵۸-۱۳۱.
- Doi: /10.22124/jol.2021.17019.1944
- دریفوس، هیوبرت و پل رابینو. میشل فوکو فراسوی ساختگرایی و هرمنیوتیک. ترجمه و تحقیق حسین بشیریه. تهران: نشر نی، ۱۳۸۹.
- دکسردی، والتر اس. جرم‌شناسی انتقادی معاصر. ترجمه و تحقیق مهرداد رایجیان اصلی و حمیدرضا دانش‌ناری. تهران: دادگستر، ۱۴۰۲.
- ستوده، هدایت‌الله. آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات). تهران: آوای نور، ۱۳۹۴.
- سلیمی، علی و محمد داوری. جامعه‌شناسی کجروی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۳.
- سیگل، لری و جوزف سنا. «دو نظریه واکنش اجتماعی؛ برچسب‌زنی و تعارض». ترجمه و تحقیق جعفر محمدپور فرد. فصلنامه امنیت (معاونت وزارت کشور)، ۴، ۱۱ و ۱۲ (۱۳۷۹)، ۶۴-۵۴.

- شاهپوری، تهمینه. محمدمتین پارسا و نبی‌اله غلامی. «قربانی‌شناسی قضایی بر مبنای نظریه‌ی برچسب‌زنی و راهکارهای پیشگیری از آن». *مجله پژوهشهای حقوقی*، ۴۲، ۲ (۱۳۹۹)، ۲۹۰-۲۷۱.
- Doi: /10.48300/jlr.2020.111308
- صالحی‌زاده، عبدالهادی. «درآمدی بر تحلیل گفتمان فوکو؛ روش‌های تحقیق کیفی». *مجله معرفت فرهنگی/اجتماعی*، ۲، ۳ (۱۳۹۰)، ۱۴۱-۱۱۳.
- عباسی، مصطفی. افق‌های نوین عدالت ترمیمی: میانجیگری کیفی. تهران: دانشور، ۱۳۸۲.
- عبدالفتاح، عزت. «جرم چیست و معیارهای جرم‌انگاری کدام است؟». ترجمه و تحقیق اسماعیل رحیمی‌نژاد. *مجله قضایی و حقوقی دادگستری*، ۴۱ (۱۳۸۱)، ۱۳۵-۱۶۰.
- علیوردی‌نیا، اکبر، حیدر جانعلیزاده چوب‌بستی و رقیه توحیدیان. «تأثیر برچسب‌زنی بر گرایش دانشجویان به رفتارهای انحرافی». *فصلنامه تحقیقات فرهنگی/ایران*، ۶، ۲ (۱۳۹۲)، ۹۰-۶۷.
- Doi:10.7508/ijcr.2013.22.003
- فوکو، میشل. دیرینه‌شناسی دانش. ترجمه و تحقیق نیکو سرخوش و افشین جهان‌دیده. تهران: نشر نی، ۱۳۹۳.
- قجری، حسینعلی و جواد نظری. کاربرد تحلیل گفتمان در تحقیقات اجتماعی. تهران: جامعه‌شناسان، ۱۳۹۲.
- کوش، سلینا. اصول و مبانی تحلیل متون ادبی. ترجمه حسین پاینده. تهران: انتشارات مروارید، ۱۳۹۶.
- گافمن، اروینگ. داغ ننگ: چاره‌اندیشی برای هویت ضایع‌شده. ترجمه و تحقیق مسعود کیانپور. تهران: نشر مرکز، ۱۳۸۶.
- گیدنز، آنتونی و کارن بردسال. جامعه‌شناسی. ویراست چهارم. ترجمه و تحقیق حسن چاوشیان. تهران: نشر نی، ۱۳۸۶.
- محتشمی، ندا. نظریه تعامل‌گرایی در جرم‌شناسی و سیاست جنایی. تهران: انتشارات مجد، ۱۳۹۱.
- محتشمی، ندا و لمیاء رستمی تبریزی. «نظریه تعامل‌گرایی و تحلیل انتقادی آن». *مجله مطالعات حقوقی دانشگاه شیراز*، ۵، ۲ (۱۳۹۲)، ۵۹-۱۰۳.
- Doi: / 10.22099/jls.2013.1807
- میلز، سارا. میشل فوکو. ترجمه و تحقیق مرتضی نوری. تهران: نشر مرکز، ۱۳۹۲.
- وایت، رابرت داگلاس و فیونا هینز. جرم و جرم‌شناسی. ترجمه و تحقیق علی سلیمی. قم: چاپ زیتون، ۱۳۸۵.
- ورسلی، پیتر. جامعه‌شناسی مدرن. جلد ۱. ترجمه و تحقیق حسن پویان. تهران: چاپخش، ۱۳۷۳.
- ویلسون، جفری. دیباچه ادبیات و حقوق (گفتارهایی در حوزه جنبش ادبیات و حقوق و جرم‌شناسی ادبی). ترجمه و تحقیق بهزاد رضوی فرد، علی مولایی و ریحانه زندی. تهران: انتشارات خرسندی، ۱۴۰۲.
- ویلیامز، فرانکلین و مرلین مک‌شین. نظریه‌های جرم‌شناسی. ترجمه و تحقیق حمیدرضا ملک محمدی. تهران: انتشارات میزان، ۱۳۸۳.

- نجفی ابرندآبادی، علی حسین. «جزوه درس جامعه‌شناسی جنایی دوره کارشناسی ارشد ۱۳۸۳-۱۳۸۴».
- گروه حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران.
- هائورن، ناتانیل. داغ ننگ. ترجمه و تحقیق سیمین دانشور. تهران: انتشارات خوارزمی، ۱۳۵۷.
- یورگنسن، ماریان و لوئیز فیلیپس. نظریه و روش در تحلیل گفتمان. ترجمه و تحقیق هادی جلیلی. تهران: نشر نی، ۱۳۹۵.

(ب) منابع خارجی

- Becker, Howard. *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. New York: Free Press, 1963.
- Foucault, Michel. *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*. Edited by G. Burchell, C. Gordon, and P. Miller. Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf, 1991.
- Foucault, Michel. *Power/Knowledge: Selected Interviews & Other Writings 1972-1977*. Edited by C. Gordon. New York: Pantheon, 1980.
- Foucault, Michel. *History of Sexuality, Introduction*. London: Penguin, 1990.
- Murphy, Daniel, Brian Fuleihan, Stephen Richards, and Richard Jones. "The Electronic 'Scarlet Letter': Criminal Backgrounding and a Perpetual Spoiled Identity." *Journal of Offender Rehabilitation* 50, no. 3 (2011), 101-118. <https://doi.org/10.1080/10509674.2011.560548>.
- Goffman, Erving. *Forms of Talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1981.
- Walker, Stephen P. "Accounting, Paper Shadows and the Stigmatized Poor." *Accounting, Organizations and Society* 33 (2008), 453-487. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2007.02.006>.
- Yahya Al-Hilo, Mujtaba Mohammedali, and Haider Saad Yahya Jubran. "Alideological Manipulation Strategies of Religion and Emotional Deception: A Study of Nathaniel Hawthorne's The Scarlet Letter." *Advances in Language and Literary Studies* 13, no. 1 (2022), 49-55. <https://doi.org/10.7575/aialc.all.v.13n.1.p.49>.
- Tribal Wars. "A Marxist Analysis of the Scarlet Letter." Forum.Tribalwars.net. Last modified December 3, 2008. <https://forum.tribalwars.net/index.php?threads/a-marxist-analysis-of-the-scarlet-letter.105520/>.